

INVĂȚĂTORUL

ORG. ASOC. INVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL, BANAT, CRIȘANA ȘI MARAMUREȘ
REVISTA PEDAGOGICĂ, SOCIALĂ ȘI CULTURALĂ.

CUPRINSUL :

N. Ghiulea : Datoria activității extrașcolare a învățătorimeii.

Traian Șuteu : În loc de program.

*** Misiunea învățătorului ardelean.

Victor Lazăr : De-ale Didacticii și Metodicii învățământului primar.

A. Pora : Armonizarea salariilor funcționarilor.

** Problema copiilor debili și întârziați mintal.

Gh. Comicescu : Raportul dintre intuiție și abstracție în învățământ.

Traian Șuteu : Congresul dela Timișoara. (1925)

T. R. : Un întârziat.

Const. Iencica : Biblioteca școlară.

Cronica : Apel către învățători. — Politica culturală. — Școala tăcerei. — Situația militară a absolvenților normaliști. — Obligativitatea învățământului supra primar. — O serbare duioasă. — Burse pentru profesorii universitari. — Examenle învățătorilor ardeleni. — Semi-centenarul „Tinerimei Române“. — Contopirea a doua școli normale. — Subsecția eugenică și biopolitică a „Astrei“. — Asociația profesorilor medico-pedagogi din România. — Citim în ziare. — Bibliotecile comunale din Cehoslovacia. — Chestia examenelor inv. ardeleni.

Cărți și reviste.

A. : Ce e Banca Învățătorilor pentru învățători ?

Redacția : Cluj, Casa Învățătorilor.

Administrația : Cluj, Piața Ștefan cel Mare No. 5. (Banca Învățătorilor)

CLUJ.

Tiparul Tipografiei „Dacia“, Cluj, Calea Victoriei No. 7.

INVĂȚĂTORUL

ORG. ASOC. INVĂȚĂTORILOR ROMÂNI DIN ARDEAL, BANAT, CRIȘANA ȘI MARAMUREȘ
REVISTĂ PEDAGOGICĂ SOCIALĂ.

Datoria activității extrașcolare a învățătorimei

Trebuie să recunoaștem de la început, că problema fundamentală a neamului nostru este incultura poporului. De această mare lipsă se leagă întreaga mizerie fizică, materială și morală a păturilor noastre muncitoare. Incultura poporului nostru este cauza bolilor sociale de cari e măcinat, este cauza sărăciei sale, este cauza inferiorității sale morale. Lipsa de cultură face ca poporul nostru să nu poată mânui cele mai formidabile arme democratice pe care le stăpânește: votul universal — dreptul de a hotări de soarta politică a acestei țări — și proprietatea marei majorități a pământului țării — dreptul de a hotări de soarta economică a acesteia.

Problema învățământului masselor, problema învățământului primar, trebuie să fie întâia noastră preocupare. Și ca consecință imediat, lozinca: învățătorii la școală, la o parte ocupațiile sau acțiunile lor extrașcolare!

Mulți poate, judecă în acest fel, mai ales acei ce se închină înaintea teoriei și logicei pure, jertfindu-le bucurăși realitatea. Dar în aceleaș triste împrejurări sociale, în vechiul Regat, curând după răscoala din 1907, oamenii autorizați ai partidului conservator, au emis și susținut aceiaș lozincă, și pentru alt cuvânt.

Sărăcia, incultura și suferința stăpâneau cu atâta putere țărănimea noastră la sfârșitul veacului trecut și

începutul acestuia de acum, încât școala nu mai avea niciun înțeles.

Copiii flămânzi și goi nu mai puteau veni la școala, iar învățăturile frumoase, pe care învățătorii puteau să le cetească din cărți sătenilor, sunau straniu alături de mizeria lor.

Învățătorii și-au dat cei dintâiu seama, că cultura nu poate fi clădită de cât pe o temelie social-economică solidă. Consecvenți judecății lor, au cam închis cartea în masă, și au pornit să lumineze satele, să le ridice moralul, să le îndrume spre o stare mai înbelșugată, să-i îndrume să iasă din sărăcie și din robie.

Cu neîncredere și descurajare la început, cu încredere și înviorare mai târziu, supt conducerea învățătorilor devotați și neînfricați, satele unul câte unul s-au ridicat economiceste, în unele locuri s-au întemeiat bănci populare, în altele s-au întemeiat cooperative agricole, în altele s-au întemeiat obștii de arendare sau de cumpărare de pământ, și astfel aproape în fiecare sat s'a înjghebat o organizare, care să strângă bunele voințe împreună, să înfăptuiască fapte bune, să semene speranță și dor de muncă.

Acțiunea „apostolilor satelor“ nu a atins numai ridicarea economică, dar și ridicarea morală a poporului, și ridicarea lui socială. Pe o bază mai sănătoasă și cultura prindea altfel, cei ce nu învățase carte nu mai puteau învăța la bătrânețe, — cu toate că mii de bătrâni au învățat carte în scolile de adulți întemeiate de învățători entusiaști — însă din adunările generale ale tovărășiiilor, din administrarea și controlarea acestor tovărășii, din sfaturile în comun, și din șezătorile cu drag organizate de aceiași neobosiți învățători, au învățat destule, pentru a înțelege rosturile publice, pentru a înțelege drepturile și datoriile lor, pentru a se gândi la o dreptate socială,

la care până atunci nu cutezase.

Firește, răscoala din 1907, nu se datorește învățătorilor. Mâini criminale au aprins focul. La început răscoala s-a îndreptat contra arendașilor jidovi din nordul Moldovei, deci o mișcare națională, antisemită, dar care, apoi repede, s-a transformat în una socială, și în care sute de arendași și proprietari români și-au pierdut întreg avutul lor. Pe urma acestei răscoale însă avea să patimească și învățătorii. Câți n-au fost închiși; câți n-au fost schingiuiți, învățătorii doară erau cu toții dujmăniți.

Acei cari nu vedeau cu ochi buni acțiunea social-economică de luminare și de ridicare a țărâniei, acei cari își vedeau prin această acțiune periclitată întreaga lor situație economică, socială și politică, nu puteau să sufere pe învățători. E de la sine înțeles, că, acei care erau domni bogați din munca de rob a țăranului, acei cari erau domni mari pe temelii de mii de robi, pe care călcau, acei cari erau stăpânitorii politici ai țării din incapacitatea și incultura țărâniei, nu erau bucuroși de scuturarea jugului întreit de robie: economic, social și politic, cu care era încătușată și stăpânită această pătură a neamului nostru.

Acu era și temeiul acțiunilor partidelor politice, contra activității extrașcolare a învățătorilor, și cuvântul adevărat al trimiterii învățătorilor la școală, de unde de altfel nu lipsesc niciodată. Căci trebuie să se spună că nu clădirea școlii de multe ori necorespunzătoare, nici învățătura prea înaltă a învățătorilor, uneori nesfârșită, au populat clasele cu micuți doritori de învățătură, ci sufletul lor de foc, entuziasmul lor nesăcat, energia lor prodigioasă, munca lor neobosită, activitatea lor extrașcolară, apostolatul lor, au trezit interes pentru cultură, dragoste de carte și de știință, înțelegere de bine și de frumos.

Și astăzi am spune la fel. Sunt multe sate unde

învățătura și cultura nu pot prinde, fiindcă sărăcia e prea mare.

Cine are dor de învățătură, când nu are ce mânca, când nu are cu ce cumpăra o carte, nu are cu ce-și îmbrăca copii să-i trimeată la școală? Care părinți își trimit bucuroși copii la școală, când munca întregii familii de la bătrân până la cel mai tânăr, nu ajunge să îndeestuleze cele mai simple necesități de viață? Cine poate înțelege folosul înalt al învățaturii, când mizeria fizică și morală îl ține robul celor mai cumplite patimi ale pământului acestuia?

Cultura nu poate fi clădită de cât pe o temelie social-economică sănătoasă. Dacă dorim ridicarea noastră culturală, trebuie să ne gândim întâi la creierea acelor condițiuni social-ekonomice prielnice culturii. Cultura maselor nu este numai școala primară. Dacă ne-am întemeia în acțiunea noastră numai pe cele patru-cinci clase primare, nici într'o sută de ani nu ne ajungem țelul.

Astăzi, mai mult ca oricând, avem datoria să folosim toate mijloacele de ridicare a poporului nostru, și din acestea, școala primară să fie mijlocul cel mai puțin însemnat.

Socotim deci, că datoria învățăturilor de a activa pe terenul social-economic, este cel puțin tot atât de însemnată ca aceia de a învăța carte pe copiii noștri.

Învățătorii sunt, alături de preoți, aproape singurele elemente pe care se pot întemeia acei care — asociații sau personalități culturale, — se interesează de educație și cultura neamului nostru. Prin urmare se vrea sau nu, învățătorii au datoria sfântă să răspundă chemării neamului de a fi luminătorii lui. Ei au datoria să se puie în fruntea oricărei mișcări de ridicare culturală, economică, socială, morală, națională și chiar politică a

neamului. Ei sunt singurii, cari au mijloace să acționeze în satele răzlețe și depărtate, și cari pot fi înțeleși și urmați de masse. Acțiunea învățătorilor nu se poate mărgini numai în aerul închis din clasele fără spațiu, ci trebuie să iasă și afară din școală, și să dea pilda bună și sfatul bun, întâi în curtea și grădina școalei, apoi între oameni, în mijlocul sătenilor, în fruntea lor. Cel mai luminat din sat are datoria să împrăștie întunericul din jurul său. Cel mai bun și harnic din sat, are datoria să împrăștie răutatea și lenea din jurul său. Cel mai cumpătat și cinstit din sat, are datoria să împrăștie vițiul și necinstea din jurul său. Cel mai priceput din sat, are datoria să împrăștie practica rea, rutina nefolositoare, prejudecățile periculoase, din jurul său. Cel mai creștin din sat, are datoria să împrăștie ura, invidia, egoismul, răutatea, necredința, din jurul său.

Învățătorii, de astfel, potrivit gradului culturii lor, dornici de o viață mai înaltă, au chiar datoria față de ei, să creeze în satul unde sunt chemați să trăiască, o viață mai prielnică dezvoltării lor sufletești, o viață mai fericită, mai nobilă. Ridicându-se satul, se înalță și ei. Cultura din jurul lor, e prielnică menținerii sufletului lor pe culmi. Într'un sat ridicat sufletește și materialicește, și dorul lor de muncă e altul, și acțiunea lor mai spornică. Sunt înțeleși mai ușor și avântul lor e mai mare.

Ridicarea social-economică a satului, este un prilej ca și viața socială și economică a învățătorilor să sporească. Învățând pe altul să muncească, și dând pilda bună, se va înstări și el. Gospodăria îi va fi mai bine îngrijită, averea mai bine chivernisită, roadele muncii sale mai alese, și folosul după ea mai mare. Sunt rezultatele firești pe care le așteaptă să le dea sfatul său bun în mintea și inima înțelegătoare a săteanului.

Activitatea extrașcolară e bogată și foarte ademe-

nitoare. Nu cere de cât bunăvoință, devotament, entuziasm și credință în izbândă. Firește, după loc și împrejurări învățătorii întreprinzători, pot găsi noi căi și mijloace de a lucra și a se face utili poporului în mijlocul căruia trăesc, căile și mijloacele pentru activitatea școlară însă sunt cunoscute și bătute. Ele sunt în mintea tuturor oamenilor de politică socială, tuturor acelor, care se ocupă cu educația și cultura poporului, tuturor acelor, care se gândesc și sunt convinși de necesitatea ridicării culturii poporului nostru. Ele se găsesc în toate scrierile cu caracter de educație socială, și uneori în romanele și nuvelele sociale, unde într'o formă atrăgătoare se arată celor doritori de muncă, câte se poate face cu bunăvoință și străduință într'un loc sărac și nefericit. Ele se găsesc în fine în lucrările conferințelor și congreselor învățătorilor, fiindcă chestiunea e atât de importantă, încât fără voia oricui, țîșnește și se impune atenției tuturor.

În articole viitoare, ce vom publica în această revistă, vom încerca să schițăm căile și mijloacele cele mai importante, care pot fi folosite în activitatea extrașcolară, pentru ridicarea fizică, culturală, socială, economică, morală, națională, a poporului nostru.

N. Ghiulea
prof. universitar Cluj.

In loc de program

(Plan de activitate pentru anul 1927)

Organizația noastră profesională, ca ori și care bun gospodar, încheind încă un an de activitate, va cerca să vadă dacă în decursul lui a avut roade sau nu. Iar dacă acestea n'au fost îndestulătoare, ori lucrările pregătitoare n'au fost suficiente, e necesar ca acum în pragul noului an, să ne precizăm bine planul de lucrări, pentru a ne asigura continuitatea în activitatea de până acum, garantând pentru viitor un seceriș și mai bogat.

Aceia dintre colegii noștri, cari își vor fi luat ostencala să cetească Raportul general pe anul 1925—26, se vor fi convins de ce a săvârșit Biroul, Comitetul central și singuraticile secțiuni. Și dacă astăzi mai avem județe, cari nu-și cunosc datoria, ce o au în sinul organizației noastre, avem în schimb altele, cari ne fac cinste. Dovadă că au în fruntea lor oameni, cari își înțeleg datoria de conducători și rostul ce peste tot îl are *Asociația învățătorilor*. Suntem datori ca acestora să le exprimăm recunoștință, fără să avem vorbe aspre față de cei indolenți. Nu! fiindcă din ceiace noi cunoaștem, s'ar părea că lumea să desmorțește, să reculege și începe a da mai multă atențiune organizmului nostru profesional. Cauza o știm. Societatea românească cearcă să ne diminueze importanța și nesocotească drepturile. Invățătorimea strămtorată caută refugiu la Asociație, singurul ei for, care îi ia apărarea. Și asigurăm pe frații colegi, că până ne bucurăm de încrederea lor, nu vom da îndărăpt dela nici o jertfă, pentru susținerea drepturilor vechi și dobândirea altor nouă. Suntem conștii că vom ridica asupra noastră odiu multora, cari vor pune la cale atacuri dușmănoase. Acestea însă nu ne sperie. La toate vom ști riposta, fiindcă *cauza dăscălimii române a fost totdeauna privilegiu de mucenicie și martirajiu național*.

În decursul anului încheiat, Asociația noastră, a dat o aprigă luptă prin diferite memorii și delegații, pentru a fi recunoscute învățătorilor, drepturile avute în provinciile alipite. Dar să cunosc mizeriile, la cari au fost expuși colegii mai tineri, cari n'au fost încadrați în gradul și salariul ce li se cuvinea după titlu și anii împliniți în învățământ. Unii numiți cu decret și titlu definitiv, au fost provocați să se prezinte la examene de definitivat, iar alții, deși dispuneau de anii trebuincioși, refuzați de a fi plătiți cu salariul de învățători grad II și I, contrar măsurilor de asimilare și dispozițiilor legale din art 224 a noi „*Legi școlare*”.

După 2 ¹/₂ ani de adânci nemulțumiri, grație stăruinței și energiei depusă de Asoc. noastră, dreptatea a triumfat și astfel prin decizia ministerială din 18 Ianuarie 1926 de sub No. 7175 s'a hotărât ca toți învățătorii, care în 1 Septembrie 1924 aveau 3 ani de funcție și numire cu titlu definitiv. să li să respecte

acest titlu, și să fie scutiți de examenul de definitivat.

Prin acest ordin înțeles s'ar crede că e aranjată și situația învățătorilor cu 6 și 12 ani împliniți la 1 Sept. 1924. Cu toate acestea nu este așa, deși prin altă decizie ministerială No. 70.128 din 20 Aug. 1926, s'ar părea clarificată și situația învățătorilor grad II și I. Aceasta fiind dată pentru regiunea școlară dela Timișoara, noi am cerut factorilor îndrept, de o a estinde pe întreg teritoriul Asoc. noastre. Ni s'a răspuns, că ea privește exclusiv aceia parte. Nu știam nici noi. că se pot emite ordine pentru anumite regiuni, cari nu pot fi aplicate pe întreg teritoriul care le privește.

Chestiunea rămânând deschisă și pentru anul 1927, lupta continuă până la o aranjare definitivă. E adevărat, că agitația noastră nu e pe placul unora dintre ierarchii vieții noastre școlare. Noi vom continua însă, până problema va fi rezolvată în întregime.

Altă chestiune care s'a ventilat în anul încheiat au fost sanatoriile. Acestea au pornit în congresul dela Timișoara, care a hotărât: „Conducerea Asoc. să stabilească un plan de acțiune pentru încasarea dela învățători a unor taxe, din cari cu timpul se vor ridica respective cumpăra sanatorii în stațiunile bolneare și climaterice. Aceste sanatorii vor sta sub conducerea și administrarea Asociațiilor învățătoarești, formând averea acestora”.

În virtutea acestui deziderat, Asoc. noastră trebuia să ia inițiativa, iar în deplin acord cu celelalte organizații învățătoarești și reprezentantul Ministerului, să stabilească un Regulament în care să se precizeze bine scopul, arate mijloacele, mărimea cvotei, modalitatea de plată, felul de chivernisire a sumelor încasate, designarea stațiunilor climaterice, unde să se cumpere sau edifice, administrarea realității, și măsura de beneficiu a fiecărei Asociații regionale. Plus de acestea o vie agitație între învățătorime, pentru ca fiecare să fie convins de necesitatea sanatoriilor și astfel obligat de a contribui cu obolul său.

Ce să întâmplă însă? Pe lângă că Asoc. nu a fost de loc consultată în atâtea chestiuni însemnate în legătură cu sanatoriile, învățătorii s'au trezit cu blanchete împărțite de revizoratele școlare, spre a se declara asupra cvotei cu care să obligă să contribuie la înființarea sanatoriilor. (Aceasta nu putea fi mai mică de 500 lei, deși la Timișoara se vorbise de 300). Unii le-au semnat, alții — dupăcum era și firesc — au ripostat.

După acest demers, au urmat detragerele. Acestea erau generale, chiar și pentru cei ce nu semnase declarații de contribuție.

Noi la vremea sa, am comunicat inițiatorului, că procedura nu e bună. Am adus din nou în discuție chestia Regulamentului. Ni s'a răspuns „Faceți-l”. L'am făcut și trimis în firma convingere că greșala se va repara. Nu doream să se compromită o problemă așa de importantă ca sanatoriile. *Dorinței noastre sincere și muncii noastre desinteresate, făcută cu atâta drag nu i s'a*

dat nici o atențiune, continuându-se mai departe în mod arbitrar cu reținerile.

Astfel jignită și dezconziderată, Asociația a fost silită să lanseze Circulara No. 45 prin care opream învățătorimea să mai consimțea la rețineri. Și întru cât acestea se vor continua: „*cel vinovați să fie dați judecății*“.

Incasările s'au oprit și a rămas ca sumele incasate de Revizoratele școlare ori Administrațiile financiare, să fie restituite secțiilor județene, cari le vor administra până la alte dispoziții. Dacă unele secții vor schimba destinația sumelor, atunci rămân în obbligo de a consimți la rețineri nouă. Problema sanatorilor rămâne o preocupare de frunte pentru Asociațiunea noastră, căci avem secțiuni ca: Bistrița, Brașov, Făgăraș, cari sunt hotărâte să-și ridice prin propriile lor puteri astfel de adăposturi. Am dori ca acestea să servească ca îndemn și altora.

O altă problemă care a primit o soluție în anul încheiat a fost căutarea mijlocului de apropiere între singuraticile Asociațiuni existente pe teritoriul României. Căci noi știam bine, că învățătorimea numai pe calea aceasta poate deveni un factor hotărâtor, în chestiunile școlare și apărarea intereselor generale a Corpului Didactic.

Căile puteau fi două: *federalizarea ori fuziunea*. Credincioși aveau și una și alta. Asociația noastră după un plebiscit, făcut între singuraticile secțiuni, a ales pe cea dintâi, fiindcă prin aceasta se putea păstra intactă organizația de azi. În acest sens s'a întocmit și un proiect de statut, pe care comitetul central și l'a înșușit în ședința din 27 Iunie 1926. După acesta toate Asociațiile existente, 3 la număr de pe teritoriul României, constituiesc o *Federație*, cu o conducere centrală. În colo fie care are acțiune liberă în chestiunile de bucatărie proprie.

Această formă a fost primită cu mare însuflețire de congresul dela Brașov, și ratificată de cel dela Cernăuți.

Federația și a început activitatea și a avut chiar câteva succese destul de importante. Greutatea ei se va simți însă numai în viitor. Până atunci se cere, ca *delegații Asociațiilor din Comitetul Federației, să pună la o parte ambițiile personale, și să se apropie unii de alții cu mai multă încredere și deplină sinceritate. Să nu tragă la îndoială bunacredința a celor ce cu inimă curată voesc să lucreze. Fie care să pună în serviciul cauzei tot sufletul, toată puterea și capacitatea sa de lucru. În tot timpul cât funcționează acest comitet, cei 15 membrii nu mai aparțin cercului lor propriu, ci stau la ordnului celor pe cari îi reprezintă.* Astfel lumea dăscălească ne va primi cu încredere și în viitorul cel mai apropiat, vom putea realiza lucruri frumoase, neadmițând ca așteptările legate de această înșghebare să dea greș. Ideea federației, fazele de dezvoltare și rostul ei după înfăptuire vor, forma subiectul unui nou studiu pe care îl vom prezenta cetitorilor noștri.

Asociația noastră precum în trecut, așa și în viitor, mereu se

va preocupa de felul și forma cum va putea veni în ajutor membrilor săi. Dând posibilitate unora să-și poată crește fiii la academii și facultățile universitare, din anul acesta va cerca să ajute pe învățători de ași putea împărtăși și fetele de o educație mai înaltă, mai aleasă. — Astfel „Căminul fetelor de învățători“ — se va adapta exclusiv pentru studentele, cari vor face studii la Universitate, Conservator și Academia comercială. Se vor crea și pentru fete burse și semiburse din „Fondul Gheorghe Lazăr“.

În felul acesta prin jertfele tuturora, vom putea întinde beneficii însemnate, celor ce sunt avizați la ele, protejând în o formă și pe părinții cu fete ca și pe cei cu feciori.

Ba Asociația noastră prin congresul dela Brașov a făcut un pas mai departe. A început a vota sume însemnate secțiilor, pentru a se putea ridica cămine pentru fiii învățătorilor în fiecare capitală de județ. Inceputul s'a făcut cu *Sibiul, Bihorul și Mureș*. Rând pe rând vor veni altele, după cum vor dovedi că frații colegi le înțeleg rostul, făcând și ei jertfe și căutând mijloace și împrejurări pentru o cât mai grabnică înfăptuire.

Creînd Asociația mijloace de ușurare și ajutorare pe seama membrilor în viață, ar comite o înpietate pentru colegii noștrii morți, care cu prețul vieții lor au sporit numărul eroilor, morți pentru înfăptuirea idealului. Ne gândim deci la eternizarea memoriei lor 'ntr'un album, care să cuprindă fotografia și biografia învățătorului decedat, pe ori care câmp de luptă, spital, captivitate ori chiar după încheierea păcii în urma boalelor contractate din cauza marelui măcel mondial. În felul acesta am avea posibilitate să cunoaștem tributul de sânge al învățătorilor, cu care au contribuit și ei la sosirea zilelor glorioase de azi.

Terminat acesta, ne gândim la ridicarea unui monument comemorativ, care, alături de bustul lui *Gheorghe Lazăr*, să întregască decorul din fața „*Casei Învățătorilor*“. Acesta ar fi cel mai frumos omagiu al nostru acelor, cari i-am supravețuit înmortalizându-i, ca pildă de sacrificiu pentru generațiunile din toate veacurile.

Știînd cum Statul exploatează învățătorimea, cu politica sa culturală, aceasta la rândul ei are drept să pretindă a fi mai bine remunerată. Și cum statul în urma prea multor îndatoriri, cam uită de retribuția cu care ne datorește, așteaptă mereu să fie solicitat. Solicitarea o pot face reprezentanții de drept ai învățătorimei. Și cum tocmai acum se vede o mare preocupare a guvernului în asimilarea și armonizarea lefurilor funcționărimii de toate gradele, Biroul central luptă din greu, pentru a putea storce pe seama învățătorimei o răsplată cuvincioasă, după pregătirea ce dispunem, munca ce prestăm și rolul social ce avem, în desvoltarea statului nostru.

Și fiindcă aceste solicitări sunt împreunate cu drumuri costisitoare, la rândul nostru așteptăm și noi, ca membrii să-și achite cotizațiile. Dacă fiecare ar satisface acestui obligament dela 7856

membrii á 10 lei, am încasa respectabila sumă de 78.560, cu care am putea face față cheltuielilor de tot soiul: deplasări, spese de drum, delegații, impozite, timbre, lefuri ș. a. Casarul general are mari dificultăți cu menținerea echilibrului financiar.

Pentru anul cel nou, ne vedem nevoiți a face un nou Apel la frații colegi pentru ași face un bun obicei din achitarea regulată a taxelor. Altfel și Asociația, ca orice lucru nealimentat, trebuie să stagneze, rămânând departe de ceiace ar trebui să fie: *autoritate în jos și forță în sus*. Casarii secțiunilor să stabilească o dată fixă, pentru strângerea cotizatiilor, și noi credem că fiecare o va vărsa bucuros în propriul său interes.

Deși mijloacele ne sunt epuizate, conducerea Asociației în ultimele consfătuiri a luat eroica hotărâre, ca revista „Învățătorul” să fie editată și pentru anul 1927. Avem nădejde, că Apelul comitetului de redacție, cu comentarea lui din numărul 7—10 luna Dec. 1926, va pătrunde la inima fiecăruia, pentru a nu se sista singurul mijloc de comunicare între organele centrale și membrii Asociației. Un interes mai mare față de revistă i-ar înmulți tiragiul, i-ar aduce îmbunătățiri tehnice și i-ar putea angaja colaboratori de forță, ideal vechiu a celor ce răspundem pentru redactarea ei.

Deci și în viitor, ea va avea de scop espunerea sinceră și obiectivă a tuturor frământărilor noastre profesionale, cari mai sunt de realizat. Ea va rămânea tot *tribuna cea liberă*, pentru toți colegii, cari vor avea ceva de spus în chestiile școlare și ale învățământului. Se va face ehoul durerilor și simțămintelor învățătoresți, atunci când drepturi elementare și garantate de legi sunt nesocotite. Își va păstra caracterul democratic, manifestând simpatii pentru toate categoriile tagmei noastre, fie tineri sau bătrâni, învățători activi sau penzionați. Din tot ce va publica va străbate *cel mai curat simț național*, pentru a insufla tuturor dragostea de neam, țară și cultură românească. Cronicile îi vor fi mai bogate, informațiunile de actualitate, recenzionile măsurate, care îi vor da o înfașurare variată, pentru a putea câștiga interesul cetitorilor.

Toți scriitorii se vor bucura de o largă ospitalitate, cu condiția, ca în espuneri să fie clari, concisi, să nu se abată dela caracterul revistei iar printre șire să nu ascundă pasiuni personale.

Pornind deci la drum, ne dăm perfect de bine seama de risicul ce trebuie înfruntat, pedecile ce trehuiesc delăturate. O facem însă în nădejdea unor rezultate sigure și a izbândeii ce nu poate întârzia.

Comunicând aceste intențiuni frumoase, credem că în rândurile noastre nu va fi coleg care să nu ne întindă sprijinul său. Nizuind cu toții spre aceeași țintă, lupta devine mai ușoară și biruința sigură. Deci din pragul noului an strigăm tuturor: „*Urmați-ne*“.

Voila, la 1 Ianuarie 1927.

Traian Șuteu
președ. Asoc.

Misiunea învățătorului ardelean

Odinioară, când erați izolați, erați datori să apărați sufletul românesc al ardelenilor de contopirea lui în sufletul altor neamuri, altor rase; acum trebuie să revărsați dv. sufletul românesc în sufletul altor rase.

În cadrul potrivnicilor împrejurări din defunctul imperiu habsburgic, cultura românească din Ardeal a trebuit să aibă o funcțiune statică, de conservare și dăinuire. Învățătorul român — alături de preot — a știut să împlinească această funcție, cu nobilă vrednicie, cu o calmă, dar efectivă îndârjire, cu un impresionant eroism într'o atitudine de simplitate.

Rolul nostru de națiune dominantă ne impune astăzi și o hegemonie spirituală: civilizația românească are adunate în cursul



I. PETROVICI

Ministrul Instrucțiunii.

istoriei suficiente bogății, iar geniul neamului nostru, pe lângă opera culturală realizată, cuprinde în forța-i creatoare și rezerva-i de energie, sigurele posibilități ale unei splendide creațiuni.

Din această bogăție a sufletului românesc, avem ce revărsa în sufletul neamurilor care conviețuiesc cu noi, iar această revărsare de spiritualitate va fi o contribuție, la stabilirea completă și definitivă a coeziunii tuturor elementelor, care intră în compoziția Statului României Mari.

*) Din cuvântarea d. I. Petrovici, Ministrul Instrucției Publice, ținută la congresul dela Brașov.

Factorul didactic din Ardeal, trebuie să se ridice la mentalitatea de rassă, de neam. Copii trebuiesc crescuți în așa fel ca să nu mai știe că fac parte dintr'o regiune anumită, ci trebuiesc crescuți nu ca moldoveni, ca basarabeni, ca olteni ori ardeleni, ci ca români.

Intr'adevăr nimen, mai mult decât învățătorul nu este chemat să contribuie la atât de necesara unificare și închegare sufletească a românismului din toate colțurile țării întegite. Și în realizarea acestai uuități sufletești unul din cele mai importante ro-luri îi revie învățătorului român din Ardeal, oțelit în luptele din trecut.

De-ale Diacticei și Metodicei învățământului primar

Cred că nu strică, dacă vom reîmprospăta în revista noastră „Învățătorul“ o serie din lucrările vechilor dascăli germani, *Diestersweg* și *Kehr*, cari au contribuit atât de mult la ușurarea muncii învățătorilor prin lucrările lor, astăzi la noi uitate și chiar necunoscute. Atât Diestersweg, cât și Kehr au fost dascăli *practici*, cari nu au ameiț generația lor dăscălescă cu teorii iscrășite la masa verde, ci cu îndrumări izvorâte din experiența practică a vieții lor.

E mare nevoie de aceasta reîmprospătare, pentru că idei *pretinse nouă* întunecă tot mai mult pricepera tinerilor noștri, cari eșind din școala normală uită celece le spun, la toate din aceste școale, profesorii lor de pedagogie despre toate legile didactice în privința învățământului și prinzând numai ce e modern se ameițesc și pe ei, dar ameițesc și pe învățătorii mai bătrâni cu noutățile zilelor de astăzi. La aceasta au contribuit încâtva în anii din urmă și publicațiunile Cassei școalelor, care, din lipsa de mijloace poate, prea puțin a contribuit la răspândirea lucrărilor celor vechi și trebuie să se mărginească la mișcarea didactică și metodică modernă.

Rezultatele rele ale acestei unilateralități s'au văzut de altminteri și când cu propaganda, de-acum 30—40 ani, pentru aplicarea treptelor formale. Și acum se aplică aceste trepte formale *greșit*, unde nu trebuie totdeauna.

O stare analogă la învățătorii noștri, mai ales cei tineri, amenință să producă principiul școalei *active* sau al *activismului în școală*. E vorba adecă *de-a face, ca elevul să-și câștige cunoștințe și îndemănare pecăt se poate prin activitate proprie*. Dar principiul acesta e vechiu, precum am arătat și eu și încâtva și alți colegi, cari am scris despre aceasta în revista noastră „Învățătorul“. Asupra îndreptării principiului activismului în școala primară — nu ne ocupăm și de învățământul secundar și normal —

nu încapе îndoială. Cеștia mai bătrâni în ale dascăliei suntem convinși, că de fapt numai cеcece câștigă elevul nostru prin *propria lui muncă* e un bun câștigat pentru totdeauna, pecând din cеcece îi dăm numai *ex cathedra* puțin și rămâne și puțin rodește. Dar aici nu ne ocupăm nici de importanța activismului în școală, nici de felul cum trebuie aplicat. Vrem să arătăm, că în urma abuzului, ce se face cu aplicarea acestui principiu, care nu este nou, s'au uitat de principiile didactice *vechi*, a căror neaplicare zădărnicește rezultatul aplicării celorce pretinde școala activă. Căci înzadar vom aplica celece pretinde dela noi școala activă; dacă nu vom ținea socoteală de vechile principii ale Didacticei, ca învățământul să fie *clar, intuitiv, natural, practic* etc., toată școala activă nu plătește mult. Iată pentruce m'am hotărât să prezint colegilor învățători principiile didactice mai vechi, pe cari le-am învățat în școlaele normale, dar pe cari unii, cei mai bătrâni, poate că le-am mai și uitat, iar cei mai tineri cred că le pot lăsa la o parte sub presiunea principiilor *nouăi* — de fapt *vechei* — școlae active.

În anii trecuți ai revistei „Învățătorul“ am arătat, că *școala activă* luptă pentru realizarea unui principiu, care de fapt e vechiu. Căci nu se poate *activism* în școală, dacă învățământul nu e *clar, intuitiv, practic*, etc. Iată pentruce, în numărul acesta și cele următoare vom reîmpiospăta principiile vechi ale Didacticei, urmând pe *Diesterweg*, vechiu dascăl, după cum ni-l prezintă în privința aceasta *Gille*, director de școală primară în Germania (în „Die didaktischen Imperative A. Diesterwegs im Lichte der Herbarischen Psychologie“) și pe vechiul dascăl *Dr. D. Kehr* (în „Praxis der Volksschule“). O schiță biografică a acestor doi crescători de dascăli — amândoi fiind profesori la școlae normale — vom da cu altă ocaziune.

Ce privește lucrarea lui *Gille*, el ne prezintă principiile didactice ale lui *Diesterweg* ținând socoteală de cеcece cer dascălii școlaei lui *Herbart*, din lucrările pedagogice ale căruia s'au scos treptele formale.

Aprețind din punctul de vedere al lui *Herbart* principiile pedagogice-me odice ale marelui măestru *Diesterweg*, rectorul *Gille* arată ideile principale comentându-le și spunând următoarele :

1. Desvoltarea și formarea spiritului omenesc pornește dela *dispozițiile*, pe cari le are individul,

2. Dispozițiile sunt *înăscute* omului.

3. Asupra dispoziției trebuie să se exerciteze o *stimulare*. Orice desvoltare depinde deci de dispoziția și de stimularea ei*).

4. În dispoziție se cuprinde *boldul pentru o desvoltare pe deplin hotărâtă*. De aceea și *stimularea* trebuie să fie una *hotărâtă*, coresponzând firii dispoziției.

5. Desvoltare și cultură nu pot fi *date* sau *comunicate* unui om.

*) adecă de a o face *activă* !

6. Orice dezvoltare a spiritului începe cu *cel mai mic început* și crește până la un *maximum*, pe care ni-l putem închipui. Afară de acest maximum general, mai există pentru fiecare om singuratic și un maximum individual.

7. Cursul dezvoltării tuturor dispozițiilor se face *fără întreruperi*. *Natura non agit per saltum*. (Baco) (Natura nu lucrează cu sărituri).

8. „Nu toate dispozițiile se dezvoltă în același timp și cu aceeași energie. Unele presupun dezvoltarea celorlalte“. (Dispoziții superioare și inferioare.)

9. „Cu cât se dezvoltă dispozițiile mai curând, cu atât e mai ușor; cu cât mai târziu, cu atât mai greu devin forțe.“ — „Prea de vreme“ și „prea târziu“ sunt și în educațiune vorbe prevestitoare de rău.

10. „Ținta perfecțiunii e o dezvoltare pe deplin *armonică* a tuturor dispozițiilor unui om. Armonia generală nu trebuie căutată însă în omul singuratic, ci în specia întregă“.

11. Spiritul omului e legat de corp în modul cel mai intim.

12. Principiul perfecțiunii armonice pretinde dezvoltarea completă a corpului și a spiritului.

13. Scopul formal al oricărei educațiuni e *independență* prin *activitate proprie*.

14. Drumul spre ținta generală generală (formală) a oamenilor trece prin mai multe trepte :

a) Treapta *sensitivă*. Sufletul e legat de iritația externă.

b) Treapta *obișnuinței* și a *fantaziei*.

c) Treapta *autodeterminării* libere.

Aceste trei trepte pot fi socotite despărțite unele de altele numai ca ideie, căci în viața sufletească *reală* nu există gradări așa de pronunțate.

Punându-și în rând regulile sale pedagogice, Diesterweg se orientează după obiectele, cari determină activitatea învățământului:

1. Regule pentru învățământ cu privire la elev.

1. *Instruează în mod firesc!* Diesterweg are în vedere natura omenească, natura copilului. Regula „instruează în mod firesc!“ trebuie înțeleasă astfel: Consideră la instrucție înainte de toate natura copilului! S'ar mai putea zice și: „Instruează psihologic!“

2. *Indreptează-te în învățământ după treptele firești ale dezvoltării omului în creștere!* Legea aceasta e de o importanță egală pentru planul de învățământ (program) și pentru procedura în învățământ. Important este apelul către învățători al lui Diesterweg de-a fi cu considerare la tiera copilului pentru a ajunge la cunoașterea legilor, cari determină viața sufletească. Trepte de dezvoltare recunoscute de toată lumea, nu avem până acum. Gille, care e Herbartian, constată, că la Diesterweg cultura religioasă și

morală rămâne, în mod surprinzător, în umbră. De cea morală se ocupă numai pe treapta cea mai înaltă. Psihologia lui Herbart cere însă, ca tot ce dorim să ajungă la importanță în viața spirituală să fie cuprins de vreme în proviziunea de idei.

3. *Incepe învățământul pornind dela starea sufletească a elevului, continuă-l apoi apoi fără întrerupere, fără lacune și cu temeinicie.* Aici sunt tratate, dintr'odată, două principii foarte importante în învățământ: Analiza cercului de idei ale copilului și legea progresului fără lacune. Amândouă se țin de capitolul despre *apercepțiune*: o idee poate ajunge la claritate și tărie numai dacă e primită într'o combinație deja existentă de idei. „Învățătorul trebuie să cunoască starea sufletească a elevilor în toate amănunțele ei“. Afirmatiunea aceasta a lui Diesterweg are valoare pentru orice învățământ și pentru toate timpurile. Diesterweg nu cere direct o „analiză a cercului de idei copilăresc“ în conformitate cu școala herbartiană; dar cu siguranță că a presimțit-o. Formularea ei pentru scopurile planului de învățământ a rămas rezervată Herbartianilor Stoy și Ziller.

Principiile *instruirii fără lacune și al temeiniciei*, precum și îndrumarea „*Instruiază cât mai puțin!*“ se țin, după cum am arătat, de *apercepțiune*. Dacă nu încopciem de ceea ce e cunoscut, învățarea devine grea, se nasc lacune. Cu cât tratăm o chestiune mai cu temei, cu atât mai ușor va urma și *apercepțiunea*, care pornește dela ea. Se va evita atunci dela sine ceea ce e prea mult, pentru că mult și bine nu se găesc în tovărășie.

4. *Nu învăță nimic, ceea ce pentru elev nu e încă nimic în timpul când învăță, și nu învăță nimic, ceea ce pentru elev nu valorează mai târziu nimic!* „Nu te grăbi cu nimic!“ și „nu întârzia cu nimic“ — acestea sunt imperatiivele scurte pentru regula aceasta. Cel dintâiu capătă valoarea prin aceea, că se razimă pe înțelegerea *aperceptivă*. Și acum se învață și se tratează anumite povestiri biblice, versuri, sentințe ș. a. pe o treaptă, care nu prezintă nici o garanție că pot fi înțelese.

Al doilea imperativ nu poate fi admis în generalitatea lui. Căci de fapt, copiii învață mult ceea ce mai târziu nu le trebuie și ceea ce și pot uita fără nici o pagubă. Lucrurile acestea le învață, pentru că trebuie să vină în atingere cu ceea ce e congenial, pentru a le deștepta interesul și a le putea prezenta în mod intuitiv adevărurile morale și religioase. Care dintre noi adulții își mai poate reaminti toate cântecele, fabulele, cimiliturile și versurile, pe cari le-am învățat în copilărie?

5. *Instruează în mod intuitiv!* Principiul acesta are și din punct de vedere al școlii herbartiene însemnătate fundamentală. Fără intuiție nu există pricepere. Adevărul acesta îl predică toți filosofii și pedagogii. Numai pornind dela intuiție ajungem la idei și noțiuni.

6. *Treci dela apropiat la îndepărtat, dela simplu la compus, dela ușor la greu, dela cunoscut la necunoscut.* Și aici suntem

conduși la învățătura despre a percepție, ca și la regula a treia și a patra, așa că de fapt avem a face cu o singură regulă, una referindu-se la cealaltă, iar, ceadin urmă fiind cea mai importantă. Plecând dela cunoscut la necunoscut, punem ce e ușor înainte de ce e greu, ce e apropiat înainte de ce e îndepărtat, ceea ce e psihicește simplu înainte de ce e psihicește compus. Vorbind în limbajul psihologic, aceasta însemnează: pornim dela ceea ce se află în sufletul copilului și prin aceasta aducem în legătură ceea ce psihicește e apropiat, adică toate acele reprezentațiuni sau serii de reprezentațiuni, cari află cele mai multe puncte de legătură în sufletul copilului. Pentru învățător ca și pentru copil e mai ușor a vorbi despre camera de locuit, despre grădină sau despre câne, decât despre corpul copilului din punctul de vedere al numărului, construcției și scopului organelor.

Indicarea a percepțiunii face superfluă înșirarea unor reguli speciale. Căci s'ar mai fi putut cita și regulile „dela exemplu la regulă“, „dela concret la abstract“.

7. *Nu învăță pe copii în mod științific, ci elementar!* După principiul acesta să nu pornim dela întreg, dela abstract și dela fraze generale, ci să începem dela singuratic și concret continuând în mod desvoltător. Și aceasta cerință e în consonanță cu învățătura despre a percepție. Ca formă de învățământ, Diesterweg recomandă pe cea *întrebătoare-desvoltătoare*. Adevărat că cunoaște și pe celelalte două, când învățătorul spune înainte și elevul zice după el, apoi monologul. Dar el atribuie acestor două prea puțină valoare cultivatoare. Chestiunea formei învățământului privește numai tehnica acestuia, de aceea ea nu indică și metoda învățământului, care poate fi analitică sau sintetică, sau genetică, după cum cere obiectul de învățământ. Nu e ertat să confundăm forma întrebătoare-desvoltătoare a lui Diesterweg cu metoda disputării, căci la aceasta întrebarea își păstrează importanța ei, dar reclamă dela elev o activitate proprie mai mare. Arătând corect ținta, ea silește pe elev într'o mișcare hotărâtă de cugetare și totodată să se pronunțe liber asupra unei chestiuni, pe cât îi este posibil. Învățământul elementar al lui Diesterweg nu trebuie deci egalat cu pedagogia științifică a zilelor noastre.

Victor Lazăr.

(Va urma)

Armonizarea salariilor funcționarilor

Considerațiuni asupra încadrării corpului didactic primar

De opt ani de zile trăește, lucrează, creiază, organizația noastră a învățătorimii de dincoace de Carpați. În acesta al 9-lea an pe care îl începe, rezultatele străduințelor ei vor fi și mai mari ca până acum, pentrucă la forța noastră, s'a adăugat una nouă, aceea a Federației învățătorilor din România, pe care am constituit-o în 1926, și care, sprijinită pe puterile dascălești din toate provinciile țării, va fi în viitor factorul esențial în mișcarea noastră.

Dar nu de importanța acestei mari înfăptuiri dascălești vreau să mă ocup în rândurile de față. Gândul meu se oprește în clipele acestea asupra unei probleme de interes vital pentru dascălimea română. În sbuciumata noastră viață de muncitori, în câmpul de preocupări culturale, pe care îl pune în plină lucrare neamul românesc, nouă tuturor dascălilor, răscolitorii acestui câmp, ne vine în minte marea nedreptate socială, care se face cu noi, când este vorba să ni-se răsplătească truda osternelilor noastre și să ni se recompeze cu echivalentul meritat lucrul ce-l săvârșim.

În adevăr. De când trăim ca o pătură socială, cu rolul și rostul nostru bine definit, în mijlocul societății, n'a fost an lăsat de Dumnezeu, ca să nu ne ridicăm cuvântul nostru, împotriva concepției care stăpânește mentalitatea guvernărilor țării noastre, de a păstra fața cu dascălimea țării o atitudine neînțeleasă, și de a categorisi aceasta mare armată de muncitori intelectuali în rândurile cari nu i-se cuvin.

De aceasta crudă fatalitate așa se pare că nu suntem feriți nici în anul pe care-l începem. Și prin urmare, ca și până acum, vom fi nevoiți să dăm drumul protestelor noastre sufletești, și dacă plânsul nostru nu găsește un colțisor de adăpost în inimile celor ce au efectiv răspunderea pentru conducerea țării, cel puțin vrem să străbată în conștiința opiniei publice a acestei țări, nedreptatea istorică, care se săvârșește cu noi.

Ce au însemnat anii din urmă pentru revendicările de salarizare ale învățătorilor? O privire retrospectivă ne dă răspunsul. Prin anul 1920, ca să ne întoarcem numai la timpurile mai recente, din cauza insuficienței salarizării, corpul didactic primar, era pe calea de a decreta greva generală. Hotărârea aceasta eroică, nu era determinată, decât singur din motive, cari erau în cele mai intime relațiuni cu marea problemă a existenței.

O grevă a soldaților din tranșeele, în cari se apără și se făurește sufletul unui popor. Dar este îngrozitor să pronunțăm acest cuvânt! Și totuși fenomenul s'a produs, și era să isbugnească. Abia în momentul când se zărea, că primejdia este prea

mare, factorii de răspundere au găsit de necesar să aducă o îmbunătățire stării materiale a dascălimii.

Ajunși până la asemenea situațiuni, întrebarea se pune dela sine. Se poate admite ca un Stat, să neglijeze într'atâta pe angajații săi, încât aceștia să fie constrânși a lua astfel de hotărâri desperate? Ce denotă o asemenea stare de lucruri, decât o concepție greșită, după care este dus înainte Statul nostru.

În concepția Statului modern doar, funcționarul este un factor care deține o parte din autoritatea Statului însăși. Între Stat și funcționarul său intervine un contract de înțelegere reciprocă. Funcționarul pune în serviciul Statului forțele sale intelectuale contra unei recompense. Aceasta recompensă nu poate fi stabilită în detrimentul funcționarului, căci în acest caz funcționarul nu poate reprezenta cu toată demnitatea autoritatea Statului. Mecanismul unui stat va funcționa prin urmare, după cum conducătorii Statului vor ști să creeze pentru funcționari săi mijloacele de existență umane. La sacrificiile acestora, se poate apela numai în cazuri de crize extreme. Ori Statul nostru a trecut cu deabinele peste aceste vremuri și nu mai are dreptul, credem, să pretindă jertfe dela pleiada de funcționari. A îmbunătății soarta lor numai de frica unor aparițiuni bolnăvicioase, și nu pentru că ești pătruns de dreptatea și necesitatea acesteia, iată tot ce se poate mai demoralizator pentru viața Statului.

După perioada anului 1921, când corpul didactic primar a primit o satisfacție relativă, știm ce a urmat. Viața și problema existenței continua să agite tot mai mult salariații publici. Devaluarea progresivă a valutei noastre, precum și fenomene exterioare, influențate de stările de după războiu, au adus cu sine noi și noi valuri de scumpete. Guvernanții au încercat să contrabalanseze aceste stări prin acordarea mai multor sporuri de scumpete. Dar trebuie să mărturisim, că aceste sporuri n'au putut suplini nici pe departe nevoile create și provocate de urcarea prețurilor tuturor articolilor de existență, iar pentru învățătorime, ele au fost calculate cu sgârcenie și stabilite după norme deadreptul umilitoare.

Și atunci, noi demersuri, noi intervenții, noi țipete pentru dreptate și adevăr. Nici o cale n'a fost neglijată din partea organizațiilor noastre dascălești din țară, pentru a convinge pe deținătorii de putere, că o altă lovitură nu o mai putem suporta. — Și în aceasta epocă deci, ne întâlnim cu aceeași mentalitate, cu aceeași concepție, care este încă departe de principiile adevăratei democrații.

Am trecut cu mai multă repezeală peste frământările acestor ani din urmă, pentruca să ne putem opri cu atât mai mult, la aceasta problemă a salarizării, care ni se pare este astăzi mai actuală decât oricând.

Actualul guvern al țării, a promis categoric, că dorește să îmbunătățească soarta funcționarilor publici, deci și a noastră a învățătorilor.

Aceasta promisiune a fost lansată ca un punct din progra-

mul de guvernământ pe care-l anunțase. Evident, lumea funcționărească, a primit cu simpatie aceasta anunțare de program și nu s'a lăsat sedusă de cei ce înfățișau promisiunea guvernului ca un calcul mărunț în funcție de alte interese. Nădejdea de o dreaptă îndeplinire a acestui vechi postulat însă, s'a spulberat în momentul, când Ministrul de finanțe a publicat anteproiectul de armonizare al salariișilor Statului.

Deși numai anteproiect — se șoptește de unii, că ar fi o lucrare personală a subsecretarului dela finanțe — în orice caz, din el se desprinde aceeaș mentalitate și aceeaș concepție, pe care ne-am obișnuit să o descoperim în toate acțiunile guvernanților de până acum. Iar a vorbi de o apropiere spre leafă aur — credem că nu se ajunge prin acest proiect nici la prima etapă. Lumea funcționărească, luându act de acest anteproiect, a început mișcarea. Categoriile de categorii de funcționari, se adună, se agită, protestează și intervin.

Între alții au fost și învățătorii, cari prin organul lor suprem, Federația, au înaintat diferite memorii. Aceasta dovedește încă odată că guvernele țării noastre, se află în permanent conflict cu principiile care stau la baza vieții sociale. Nu ne vom ocupa de nedreptățile ce se comit pe socoteala altor categorii de funcționari, pe cari îi vom lăsa să-și revendice drepturile lor. Ne vom ocupa însă de nevoile noastre.

În memoriul nostru, am cerut ca să se dea învățătorimii române satisfacția morală, pe care o merită, fiind încadrată corespunzător prestigiului ce-l are și trebuie să i se păstreze în ierarhia socială a salariișilor publici, prin ce s'ar da posibilitatea unui traiu material și intelectual, care să o mențină în bune dispozițiuni de muncă și neconținută ținare la curent cu progresul cultural, general și profesional. Căci toate aceste noi le socotim ca o părghie de ridicare a nivelului cultural al poporului la înălțimea celui din statele occidentale, precum și al minorităților etnice conviețuitoare în Statul român întregit.

Față cu aceste cereri bine justificate, să cercetăm ce ni se stabilește prin acest anteproiect.

a) Învățătorii ajutori sunt retribuiți lunar cu 100 Lei aur, leafă de bază, asimilați cu sergenții de oraș cl. II, portari cl. III și vizitii cl. II.

b) Învățătorii provizori și definitivi, sunt asimilați cu plutonierii majori, având 150 Lei aur leafă de bază lunară.

c) Învățătorii înaintați gr. II sunt retribuiți cu 175 Lei aur leafă de bază lunară, deci asimilați cu percepșorii rurali cl. II.

d) Învățătorii înaintați cl. I. sunt retribuiți cu 300 Lei aur leafă de bază lunară, deci asimilați, cu sublocotenenții.

Tot după acest anteproiect, pentru învățătorii de sub punctul a) se aplică coeficientul de 27, pentru cei de sub punctul b) coeficientul va fi 23.5, pentru învățătorii dela punctul c) coeficientul va fi de 21.5. iar pentru învățătorii de sub punctul d), se

va aplica coeficientul 17. Gradațiile nu sunt recunoscute ca parte integrantă a salariului, pentru că acestora se va aplica coeficientul 11.

Având aceste date să calculăm totalul ce ar primi la mână învățătorii din diferitele grade.

Învățătorii ajutori, ar primi leafă de bază 100 lei aur. În monedă hârtie de astăzi ar primi; 100x27 = 2700 Lei hârtie. Învățătorii provizori și definitivi (cu școală normală și examen de definitivat prestat), ar primi: 150x23·5 = 3525 Lei hârtie, aceștia neavând gradații, nu se mai adaugă nimic la salariul lor. Învățătorii înaintați cl. II ar primi: 175x21·5 = 3762 Lei hârtie. Aceștia pot avea 1 sau 2 gradații. Astfel li s'ar mai adăuga celor cu o gradație 481 Lei, iar celor cu două gradații încă 962 Lei lunar, primind în total cei cu o gradație 4243 Lei, iar cei cu două gradații 4724 Lei, bineînțeles, că din aceste sume, se vor mai face reținerile obicinuite la casa pensiilor, apoi impozitul de 5%.

Învățătorii gr. I, ar primi: 300x17 = 5100 Lei leafă hârtie. Aceștia pot avea până la 5 gradații încă:

Cei cu 3 gradații mai primesc	2475 Lei,
" " 4 " " "	3300 "
" " 5 " " "	4125 "

Învățătorii dela posturile aflătoare în comunele urbane, mai primesc indemnizația de chirie de 30%, din salariul de bază cei căsătoriți cu copii, 25% din salariul de bază cei căsătoriți fără copii, și 20% cei necăsătoriți. În afară de aceasta, toți învățătorii mai primesc suplimente pentru soție și copii și anume lunar 200 Lei hârtie pentru soție, și lunar câte 200 lei hârtie pentru un copil, 400 Lei pentru 2 copii și 600 Lei pentru 3 sau mai mulți copii. Învățătorii dela posturile rurale, nu primesc indemnizarea de chirie.

Astfel să luăm cazul unui învățător înaintat cl. I dela un post rural, cu familie și 3 copii și cu 4 gradații ar primi la mână lunar 9200 Lei, din cari reținerile ar fi peste 1000 Lei, urmând a primi la mână 8000 Lei lunar.

În general s'au făcut mai multe calcule și s'a constatat, că un învățător în cel mai înalt grad, cu 6 gradații, cu familie și cel puțin 3 copii, ocupând o catedră la oraș, n'ar putea primi după acest anteproiect mai mult decât 12.000 Lei, din cari ar urma să se facă încă reținerile. Aceasta situație raportată la ofițeri, învățătorul cel mai înalt în grad, ar putea primi cel mult cât căpitanul.

Îmediat după apariția acestui anteproiect, Federația noastră, s'a prezentat la Ministerul de finanțe și a arătat marea nedreptate, ce se aduce acestui corp, prin o încadrare nepotrivită nici din punct de vedere social și nici din cel material, iar Ministrul de finanțe s'a convins și el de greșala făcută și ar fi promis unele rectificări și anume învățătorii ajutori, vor fi trecuți la leafă aur 120 Lei lunar, învățătorii provizori și definitivi, la 175 Lei

aur, iar înv. gr. II trecuți la 200 Lei. În afară de aceasta s'ar fi ajuns la înțelegerea, ca coeficientul de calculat la gradație, să nu mai fie 11, ci să se urce, ajungându-se la un coeficient mijlociu, pentru a nu fi atacat principiul, că gradația face parte integrantă din leafă și deci ea trebuie calculată la același coeficient.

Dar chiar cu aceste mici îmbunătățiri și rectificări, care să zicem, ar fi admise, noi credem că nedreptatea față cu învățătorimea română rămâne un adevăr.

În fața cifrelor arătate ne întrebăm cu îngrijorare, ce norme și ce principii au condus Ministerul finanțelor la încadrarea noastră?

Nouă ni se pare că noțiunea de armonizare, care s'a fluturat în fața opiniei publice, este nerespectată și impietată, prin felul cum guvernul a înțeles să așeze corpul didactic primar, în scara de salarizare a funcționarilor publici.

Căci să ne întrebăm cu liniște: a ținut On. guvern, seamă de latura socială a problemei, când ne-a așezat în locurile pe cari le-am arătat? De sigur că nu. Nu, pentru că învățătorul nu poate fi pus în ierarchia socială, alături de plutonierii majori, și perceptorii rurali. Aceasta este o ofenză care se aduce acestui corp, și pe care învățătorimea o respinge. Învățătorul are la bază pregătirii sale 7 ani de școală, cu program care difere foarte puțin de programa liceului. Din acest corp se recrutează elementele și valorile de control în învățământ, deci acest corp aduce cea mai frumoasă contribuție pentru intelectualizarea maselor și pentru cultură în general. Acest corp este și trebuie să fie un corp de elită, căci are una din cea mai frumoasă misiune în Stat, înălțarea prin cultură și educația pentru o viață morală și intelectuală, a cetățenilor de tot felul cari alcătuiesc Statul,

Sau să ne întrebăm: a ținut seamă on. guvern, la așezarea noastră în scara de salarizare, de greutatea muncii noastre a învățătorilor, de valoarea intrinsecă a acestei activități? De sigur că nu. Învățătorul este conducătorul tuturor acțiunilor cari urmăresc consolidarea culturală, morală, economică și politica a păturei țărănești. El este factorul care conduce de fapt viața satelor cu toate aspectele ei. El este enciclopedistul satului, plin de îndatoriri, de obligațiuni și de răspunderi. El conduce viața sufletească a celor bătrâni, a celor adulți și a celor micuți. Închis în atelierul lui de muncă intelectuală, el se mistue luminând, 32 ore pe cei mici, și altc 32 ore la săptămână cel puțin, pentru toate nevoile satului.

Și aceasta muncă formidabilă, o asemănăm și răsplătim ca și pe cea a receptorului rural sau a plutonierului? Poftiți domnilor guvernanți și priviți figurile lor supte, și pline de sbuciumări. Priviți-i cum își duc calvarul vieții în lipsuri și neajunsuri, și cum trebuie să muncească 35 de ani până să ajungă la salariul unui căpitan, care a ajuns la acest rang și la aceasta leafă la vârsta de 32 ani.

Ori a ținut seamă guvernul, la așezarea învățătorimii, de latura morală și patriotică a problemei? De sigur că nu. Nu penfrucă nu în chipul acesta se stimulează și se încurajază un corp atât de important cum este corpul dascălesc. Nu s'au gândit conducătorii cu răspundere, că trebuie să împiedice fenomenul care se produce în viața școlară, acela că tinerii învățători părăsesc cariera, după unul sau doi ani de activitate și experiență? Noi vedem zi cu zi această primejdie și ne sângerează sufletul de durere. Nu ni-se adaug noi forțe regeneratoare. Învățătorii tineri — părăsesc cariera. Lefurile lor nu acoper nici cele mai elementare necesități de existență. Se cheamă atunci această politică școlară bineînțeleasă?

În fața acestor stări de lucruri noi ne facem datoria de a avertiza pe cei chemați ca să nu se continue pe aceasta pantă. Cerem o încadrare corespunzătoare cu interesele noastre și cu interesele țării. Dacă nu ni se va face aceasta vom căuta să o curcerim pe toate căile legale și cinstite și nu vom dezarma până când nu se va recunoaște dreptatea acestei cauze.

Federația noastră va veghea și își va face un titlu de onoare, să lupte înainte pentru ajungerea acestei ținte.

A. Pora

Problema copiilor debili și întârziati mintal.

— Conferință ținută de dl Dr. V. Ghidionescu, prof. univ., la cercul didactic primar —

Dl profesor începe conferința*) cu constatarea, că fiecare învățător se lovește în activitatea sa de greutatea de a avea în clasă, pe lângă un număr de copii *frunțași*, și un număr considerabil de *codăși*.

Învățătorul, dacă și-ar potrivi activitatea după cei dinții, categoria a doua ar rămâne fără instrucție; iar dacă s'ar orienta după *codăși*, categoria întâi s'ar plictisi și demoraliza.

Învățătorul priceput se orientează după media clasei. *Codăși*, după ce repetă 1—2 ani câte o clasă, ajung la o etate, când legea nu-i mai obligă să urmeze și în acest caz, ei părăsesc școala, fără să-și fi însușit cunoștințele ce le dă școala primară.

*) Președintele cercului didactic din Cluj, dl *Const. Jencica*, a reușit să organizeze pentru cazul acesta o serie de conferințe pe seama corp. did. primar, cu binevoitorul concurs al domnilor profesori universitari.

Cercul acestor conferințe l-a deschis dl prof. univ. *dr. V. Ghidionescu* în ziua de 19 Dec. 1926.

Astăzi această conferință, cât și cele ce vor urma, le vom publica în zurnal la revista noastră.

Problema copiilor întârziți și înapoiți mintal, se pune deci și la noi, ca o chestiune de dreptate socială și de grije națională.

În apus problema copiilor întârziți, s'a pus, după experiența doctorului *Itard*, făcută asupra copilului sălbatic, găsit în pădurile dela *Averdyon*.

Dl profesor Ghidionescu a arătat, bazat pe o statistică amănunțită, ce s'a făcut în fiecare țară din apus pentru educația copiilor desmoșteniți de soartă. Începutul nu l-a făcut pedagogii — cei clasici, nici nu-și puseseră problema — și doctorii psihiatrici. În Franța psihologul *Binet*, ajutat de omul de Stat *Leon Bourgeois*, a înființat *clase speciale* pentru copii înapoiți.

Germania are în fiecare oraș, *Hilfsklasse*, anexate școalelor pentru copiii normali. Ungaria avea în Ministerul instrucției, o secție specială, care se ocupa de problema copiilor întârziți și anormali. Dela unguri ni-a rămas la *Ineu* un institut pentru copii idioți, iar la Cluj, Arad și Timișoara institute pentru orbi și surdo-muți.

După unire, s'a pus imediat problema, foarte dificilă, a romanizării acestor institute.

Cu ajutorul binevoitor al Ocrotirilor Sociale din Ardeal, și sub conducerea pedagogică a dlui prof. Ghidionescu, s'au organizat cursuri speciale pentru pregătirea personalului necesar acestor școli. Până acum s'au dat două serii de absolvenți.

Greutățile sunt multe, dar cu stăruință se vor învinge. Vor trebui să se precizeze funcționarea acestor institute printr'o lege organică. Interesul institutelor și al absolvenților este ca să aparțină de Ministerul ocrotirilor sociale.

Cercetând cauzele debilității, sau întârzierii mintale a copiilor, vom vedea că ele se datoresc :

1. Bolilor sociale: tuberculoză, sifilis, alcoolism.
2. Sguduirilor organice și nervoase produse de război. Lipsei de hrană.

3. Accidentelor avute de mamă înainte de naștere.

Germanii cari își cultivă fiecare bucățică de pământ cu priecpere și interes, tot așa nu neglijează educația copiilor fie ei cât de puțin dotați.

Noi, deprinși cu lanuri întinse nu ne preocupăm de peticile mici de pământ. În educație de asemenea nu ne oprim la amănunte.

Cine cercetează aglomerațiile industriale, și privește cu ochiu atent, va rămânea mișcat, de cât rău lasă în urmă patima alcoolismului, în generațiile de copii. Valea Jiului, la noi, este concludentă pentru problema de care ne ocupăm.

În Germania, la Mannheim, dr. *Sickinger*, a răușit să creeze, ajutat material de comună, un sistem ingenios de *clase paralele* pentru a putea face instrucția și educația copiilor mai puțin dotați.

Grație cercetărilor lui *Binet*, astăzi putem stabili — ajutați de scara inteligenței elaborată de ei — care este inteligența unui copil. Raportarea se face totdeauna la etatea copilului. Idioteția

și imbecilitatea o studiem prin prezența, sau lipsa, în grad mai mare sau mai mic, a unei funcțiuni suțlețești, cum este atenția.

Metodele de învățământ pentru copii înapoiți și idioți, s'au perfecționat atât de mult, încât după o muncă intensivă, copilul găsit în stare de animalitate, este disciplinat, pus să execute mișcări organizate și ajunge să învețe să citească. Elevul Niculiță dela Școala de aplicație, atașată Clinicei psihiatrice din loc, este foarte convingător.

Când dr. Sickinger, ceruse ajutorul comunei, părinții municipiului Mannheim, l-au întrebat ce folos va aduce pentru oraș activitatea lui. El le-a spus:

1. Veți avea un număr de cetățeni, cari vor trăi din munca lor și nu vor fi avizați la mila societății.

2. Veți avea un număr de contribuabili în plus.

De încheere, dl prof. Ghidionescu, s'a adresat dlui primar V. C. Osvadă, — care era de față — cu rugămintea, ca și orașul Cluj, să dea concursul său moral și materlal, pentru înființarea de clase speciale pentru copiii debili și întârziți mintal.

Orașul și-ar împlini prin aceasta o datorie socială și națională.

Raportul dintre intuiție și abstracție în învățământ

În pedagogie, ca în toate științele, care se ocupă cu o realitate în continuă transformare și devenire și cu o posibilitate înfinită a cazurilor particulare, legile nu mai au valoarea absolută și nici nu pot avea înțelesul legilor, din așa numitele științe ale materiei. Din combinația clorului cu natriu va rezulta întotdeauna sarea de bucătărie. Temperatura în scădere, trecând prin 0°, va provoca întotdeauna înghețarea apei de izvor ș. a. m. d.

Știința educației, și în deosebi în realizarea ei practică, nu poate servi asemenea rețete cu caracter necesar și universal valabile. Dacă ar face-o, ar trebui să nege sufletului omenesc în primul loc, caracterul său de veșnică prefacere și individualizare. Nu ne miră deci, scepticismul unora în materie de educație și nici faptul când, chiar specialiștii, prin exagerarea unor principii și neglijarea altora, cad în greșeli de neiertată unilateralitate.

În practica pedagogică, cele mai multe greșeli vin din exagerare. Sunt idei nebăgate în seamă, care se impun dela o vreme prin necesitatea lor, își reclamă dreptul la viață în școală, preocupă în mod deosebit lumea dascălească, formând curente, întunecă alte principii și produc astfel desechilibrul pedagogic.

Știim cu toții, de pildă, cum degenerase în școala veche învățământul prin memorie. Greșeala se făcea, nu prin utilizarea memoriei în procesul învățământului, ci prin generalizarea acestei

metode. Sunt astăzi o sumedenie de cunoștințe, pe care le comunicăm copilului pe cale memorială. Nimeni nu se gândește să învețe pe copii zilele săptămânii, bazat pe o documentare logică, ele se impun pe temeiul succesiunii lor invariabile. Dar a deduce din această succesiune principiul inducției este o greșală și o pedanterie didactică. Tot așa învățăm numele numerelor 1, 2, 3..., într'o succesiune arbitrară și alogică, de vreme ce tot atât de bine s'ar fi putut, ca succesiunea lor să fi fost alta, de pildă 3, 5, 1, 6, etc. — și atunci fiecare număr ar fi primit înțelesul, pe care l-ar fi avut locul lui în serie, fără vreo împotrivire din partea minții noastre. Nu e nevoie de a motiva succesiunea lui Februarie după Ianuarie, a lui Martie după Februarie, după cum în fața diverselor noțiuni, cu care mobilăm conștiința copilului, el nu se întreabă de ce îl prezentăm în cutare haină și nu alta.

Amintesc aceste lucruri spre a se vedea, cât de mult material elaborat gata se impune copilului și față de care el nu poate lua o atitudine propriu-zis activă. Mediul social, în care el se mișcă, fie la școală, fie în afară de ea, și-a organizat experiența sa de atâtea veacuri într'un anumit vocabular, în anumite gestiuni, în conveniențe, pe care copilul și le însușește cu o iuțeală destul de mare.

Această putere uimitoare de recepțiune, a putut fi seducătoare pentru dascălii de odinioară, pentru a-i determina să generalizeze în școală forma memorială și pentru acel fel de cunoștințe, susceptibile de proprie elaborare din partea școlarilor. Cunoaștem cu toții rezultatele: creștem oameni-mașini cu reacțiuni automate. E drept că cu cât viața se complică, cere și mai multe acte de automatism. În societățile primitive, formele de expresie de viață consacrate sunt mai puține și acolo omul ar trebui să simtă mai puțin presiunea mediului. Astăzi, dacă ne-am închipui formele de viață ale omului social, desăvârșite, tipice, statornice, atunci automatismul ar fi folositor. Am reacționa la excitațiile invariabile automat, ca animalele prin tropisme, la excitațiile mediului fizic. Dar aceste forme variază în două sensuri: dela caz la caz și dela un moment la altul; așa că în fiecare act al nostru lucrăm cu două elemente: un element *dat*, rezultat din experiența de până acum și organizat sub formă de deprinderi, conveniențe, datini, moravuri, etc. — și un element nou care cere o *comportare* deosebită, potrivită cu cazul și momentul actual și pentru care se cere analiză, rapoarte, elaborare, creație. Primul element e de natură memorială și privește spre trecut; al doilea element e de dinamică sufletească și pregătește viitorul. În orice activitate mintală distingem anumite *date* și *prelucrarea* lor. Reacțiunea pedagogică împotriva învățământului memorial este justificată, căci nu se făcea distincție între *date* și *elaborarea* lor. Copilul primea numai *date* și fiindcă acestea nu erau înțelese de el, se făcea un învățământ în cea mai mare parte *abstract*.

În practica școlii de astăzi, se face adesea, aceeași greșală. S'a tot spus mereu și se spune încă, să se facă învățământul intuitiv. Prin aceasta ar trebui să se înțeleagă, intuitiv, *ca metodă*, iar *nu ca materie*. Intuiția este un principiu, iar nu un scop în sine. Metoda intuitivă cere, ca în loc să-i dăm copilului abstracțiunile făcute gata, să-i prezintăm elementele prime, ajutându-l în elaborarea lor, ca să ajungă singur la abstracție. Greșala obișnuită ce se face astăzi în învățământ, acolo unde ea se face, deși învățătorul crede că s'a convins de valoarea intuiției, este că se abuzează de ea. În felul acesta, ori nu ne rămâne timp să trecem la abstracție, ori, dacă ne rămâne, conștiința copilului, supraîncărcată de imagini, nu mai are putere de a face orânduirea lor în actul abstracției. El rămâne numai cu cunoașterea *individualului*, *desorientat* între impresiile multiple, pe care le-a primit. I s'a făcut iarăși o comunicare de *date*, dintr'un material *concret* de data asta, dar ca proces de învățământ, am procedat, tot atât de unilateral ca și mai înainte. Rezultatul acestei desorientări se răsfrânge în toate manifestările copilului și în școală și mai târziu, atât în materie de gândire, cât și în activitatea exterioară. Sunt oameni cu mult bagaj de cunoștințe, însă cu un mecanism de gândire defectuos, cari vorbesc mult pentru a spune puțin și cari cheltuiesc foarte multă energie pentru rezultate minime. Cei mai mulți oameni au această structură într'o măsură oarecare, — și aceasta din lipsă de educație sau dintr'o educație neîngrijită.

Adevărata educație intelectuală trebuie să fie *integrală*, adică să țină seamă de actul mental *în totalitatea lui*. Este aceea, care nu se oprește la date abstracte ori concrete, ci se preocupă de elaborația mentală, de legătura dintre concret și abstract, dintre sensibil și inteligibil, dintre real și ideal. Ne interesează dezvoltarea intelectuală ca putere de recepție, dar ne interesează și mai mult inteligența, ca putere de organizare, de simplificare a datelor. În felul acesta activitatea mentală este creatoare, iar rodul ei e totdeauna tânăr. Copilul are o atitudine activă, iar ceea ce rămâne pentru cunoștința lui, nu e o *sumă fără ax* ci un *produs* viabil.

Obiecțiunea ce se ridică uneori, spunându-se că abstracția ca operație nu e proprie copilului, este o eroare. Orice lege este o abstracție; generalizările sunt legi, devremece sumează cazurile cu caractere similare. Copilul caută generalizările; îi sunt necesare. Dovadă sunt numeroasele întrebări, pe care ni le pune spre a afla cauzele fenomenelor. Când el întreabă: „De ce curge apa la vale?“ și i se răspunde, — „pentru că așa curg toate apele“, — el e mulțumit cu această simplă înglobare a particularului în general. E adevărat că generalizarea în acest caz e neștiințifică fiindcă nu spune nimic, dar operația s'a săvârșit. Rămâne ca noi să-l conducem la generalizări drepte și, prin ele, la abstracțiuni valabile. Nu e vorba de abstracții, pe care nu le poate prinde mintea lui, ci de acele, care îi corespund. Importantă este operația în sine ca dis-

ciplină a gândirii, iar nu gradul abstracțiunii. E de organizat materialul primit, mult-puțin cât este, în așa chip ca să-l putem stăpâni prin elemente puține, pe care le reținem prin sinteză.

Trecerea dela concret la abstract trebuie să se facă pe încetul, să fie continuă. Așa de pildă, la aritmetică, când predăm formarea numerelor, nu vom trece imediat dela intuiția concretă, la generalizarea abstractă. Luăm cazul numărului 6. După ce vom face intuiția cu obiecte *înfățișate* (5 bețișoare și cu 1 bețișor, 5 caiete și cu 1 caiet, etc.) nu vom scoate generalizarea $5+1=6$, căci atunci operația mentală este discontinuă; intuiția și abstracția rămân tot ca două momente distincte unul de altul. Intre ele trebuie să punem un termen intermediar, care să se lege de concret, prin faptul că se poate raporta la el și să se apropie de abstract, cuprinzând noțiuni, al căror material de intuiție nu este prezent. Vom întreba pe copii: „Cât ar face 5 mere și cu 1 măr, 5 alune și cu 1 alună, etc. Și atunci procesul întreg va urma drumul: *concret-închipuit-abstract*.

Se face greșală și în lecțiile de citire, când ne adresăm numai puterii receptive, fără să încercăm sintetizarea ideilor. În acest din urmă caz, cuprinsul lor se interiorizează, se intelectualizează, copilul învață a discerne, a alege, a deosebi esențialul între elementele de încadrare, a surprinde ideea care domină întreg cuprinsul bucății. În asemenea lecții tot *materialul* decorativ, pe care copilul îl poate raporta la ceva concret, joacă rol de intuiții, *tema* lecțiunii (ideea), joacă rol de abstracție, iar discernământul și sinteza sunt operații de elaborare.

O abstracție nefirească facem în unele lecțiuni de religie, în care țintim să evidențiem o lege morală precum: datorii către patrie, etc. etc. Cărțile de citire obișnuit tratează asemenea lecțiuni în câteo istorioară morală, Dar aceasta ilustrează numai un caz individual, pe când noi vrem să ajungem la o lege morală, care presupune procesul inducțiunii, iar acesta presupune analiza cât mai multor cazuri similare.

Uneori e necesară o întărire a abstracțiilor printr'o raportare una la alta. Un exemplu îl putem lua din gramatică. În același mod predăm toate părțile de cuvânt: substantivul, adiectivul, verbul, etc. Procesul mental fiind foarte asemănător, ușor se poate face confuzie între aceste noțiuni, după cam se și întâmplă uneori în școala primară. Pentru a preveni această confuzie, după ce cunoaștem substantivul și suntem acum la adiectiv, se dau copiilor teme diferite, într'o gradație de greutate crescândă în ce privește executarea lor:

1. Se cere elevilor să recunoască adiectivele într'o bucată de citire.

2. Și se cere să exemplifice regula.

3. Să alătore la substantive date, câteo serie de adiective potrivite. Se vor preferi pentru substantivele nume de ființe, însușiri care se potrivesc numai la ființe, iar la substantive --

nume de lucruri numai însușiri potrivite lucrurilor, de exemplu: Vulpe: șireată, sprintenă, sălbatecă.

Scaun: nou, vechiu, stricat, dres, etc.

4. Să se alăture lângă adevărate date, substantivele posibile, în acest fel abstracțiunile câștigă mai multă putere, copilul capătă simțul limbii, fixându-se valoarea funcțională a noțiunilor. Am putea să înmulțim exemplele, dar este inutil să stăruim asupra lor.

Precizăm numai în rezumat că dacă s'a exagerat în trecut cu învățământul memorial, ajungându-se la mecanizare și abstracțizare, tot așa putem greși prin exagerarea intuiției în paguba abstracțiunii, ajungând în acest din urmă caz la un învățământ steril. Intuiția și abstracția sunt cele două fețe ale aceluiaș proces și nu trebuie să le desfacem una de alta. Ca funcțiuni, ele se pot presupune chiar simultane, dacă ținem seamă că elementele de intuiție se compară și se sumează continuu, se spiritualizează prin elaborare spre abstracție.

Tot în încheiere vom face observația, că în articolul de față am lărgit intenționat domeniul intuiției asupra tuturor *datelor elementare*, dintr'o lecțiune, pentru că deși nu sunt întotdeauna propriu-zis obiect de intuiție actuală, totuși ele, ori se pot raporta la concret, ori sunt așa de bine cunoscute de școlari, încât au valoare de intuiții. Am făcut intenționat aceasta, pentru că scopul pe care ni l-am propus nu a fost de a lămuri rolul intuiției și al abstracției, sau mai exact al datelor și al rezultatelor, ci am voit să stăruim asupra *raportului* dintre ele, stabilit prin elaborare, care ni-se pare că e neglijat pe unele locuri.

Măsura în care aceste două elemente se îmbină în activitatea mintală, nu se poate legifera. Totul atârână de puterea de pătrundere psihologică a dascălului, care va prinde momentul în care va da aripi gândirii școlarilor săi, ridicându-i dintr'o lume într'alta. Lui i se cere și mult simț didactic pentru a fi într'adevăr un principiu de armonie și de echilibru în orice moment al activității sale școlare.

Gh. Comicescu

Congresul dela Timișoara*)

(1925)

„*Revista Școlii*“ organul corpului didactic dela Botoșani, încă în No. 6 luna Martie 1926, prin articolul „*Activitatea Asociațiilor Invățătoresți*“, semnat de dl *Const. Iordăchescu*, ne impută ca noi ardelenii prin congresul dela Timișoara, am: „*zădărnicit unirea corpului didactic primar*“. Și învinuirea a prins. Acuza aceasta o repetează și „*Vatra Școlară*“, organul oficios al Reg. școl. IV-a din Sibiu în partea „*Spicuirii din reviste*“ Nrii 13, 14—15 luna Maiu—Iulie 1926 pag. 75, semnată de membru redacției dr *Z. German* profesor. Desmințirea acestei afirmări am dat'o prin Cuvântul de deschidere la congresului dela Brașov unde ziceam:

— „*Comitetul central al Asoc. noastre, bazat pe textul articolului din statute, a convocat pe zilele 29, 30 și 31 August 1926 al VIII-lea congres. Ținerea anuală a acestor întruniri este obligatorie, pentru a se putea da funcționarilor interni cuvenitele descărcări, iar de altă parte, pentru a ne putea revizui mijloacele de luptă n ofensiva culturală, pe care corpul didactic o poartă dela război încoace.*

— „*Greșesc deci toți aceia, cari în congresul nostru ținut anul trecut la Timișoara, n'au văzut, decât o simplă înscenare oficială de a zădărnici rezultatul colegilor de peste munți întruniți la Chișinău. Faptul că s'au potrivit în aceleași zile, a fost o simplă coincidență, care n'a putut avea urmări dezastruoase nici pentru unii, nici pentru alții. Din contră noi le socotim ca 2 manifestări norocoase, cari în chestii de interes general, au luat aproape aceleași hotărâri, dovadă că interesele învățătorimei, școlii și învățământului sunt aceleași în întreagă țara. Facem deci această declarație, pentru a rectifica părerea greșită, ce unii oameni își făcuse despre dăscălimea ardeleană. Și ca să dovedim că nu nutrim gânduri dușmănoase colegilor vechii României, am fixat ca loc de întrunire pentru acest an chiar Brașovul, înlesnindu-le apropierea de noi. În felul acesta credem că vom putea desființa barierile, cari astăzi nu din pricina noastră există încă*“.

Afară de această afirmare sărbătorească, subsemnatul și personal la Cernăuți a servit dlui *C. Iordăchescu* cuvenitele deslușiri, pentru a-l convinge de bunele noastre intențiuni. Cu toate acestea, dsa nu vrea să înțeleagă și exploatează mai departe această rătăcire, acuzându-ne din nou în articolul menționat publicat în „*Revista Școlii*“ No. 12 din 1926, pag. 3, alineatul 4, susținând din nou, că noi, conducătorii Asoc. din Ardeal, în Septembrie 1925, ne-am fi pus la dispoziția unui „*anumit partid politic*“

* Răspunsul nostru la acuzele nedrepte din articolul: „*Insemnări asupra unitii învățătorilor*“ publicat în „*Revista școlii*“. An III. No. 12 din 1926 semnat de dl *Const. Iordăchescu*.

„spre a zădărnici congresul dela Chișinău, prin convocarea unui contra-congres simulant, la care delegații au fost trimiși de revizoratele școlare cu bilete gratuite pe C. F. R., dela Ministerul Instrucțiunii“.

La această acuză repetată răspundem. Dela înființarea Asoc. noastre, noi ne-am ținut regulat an de an congresele. Data ținerii o stabilește Comitetul central, fără să sufere vre'o influință din altă parte. Că zilele noastre din anul 1925 au coincis exact cu congresul dela Chișinău, este a să atribui unei scăpări din vedere. Când s'a observat aceasta, ia nu se mai putea repara. Ș'apoi cazul nu reprezenta o gravitate așa de mare, dupăce convocarea noastră privea un arumit număr de membrii, respirați pe un teritor bine limitat, cari nu stăteau sub ordinele Comitetului dus la Chișinău.

Congresele noastre, în senzul Statutelor, erau obligatorii numai pentru învățătorii din Ardeal, Banat, Crișana și Maramureș. Dacă la cel dela Timișoara, 1925, au venit și colegi din alte părți i-am primit cu drag, ca pe ori și cari alți oaspeți. Că vor fi venit chiar „cu bilete gratuite“ — împărțite de „Ministerul Instrucțiunii“ îi privește. Că cu ce intențiuni au descins nu știm, fiindcă nu și le-au mărturisit. Fapt e însă că prezența celor 20—25, n'au influențat întru nimic nici desbaterile, nici hotărârile noastre. Ba mai mult, chiar fiindcă știam, că datoria lor era de a merge în altă parte și fiindcă mai erau și alți factori cu dublă calitate oficială, ne-a indemnât, ca din plenum congresului să trimitem colegilor strânși la Chișinău telegramă de aderență, indemnându-i la muncă și dorindu-le izbândă în intențiunile nobile cari i-au intrunit. Prin acest gest bărbătesc, am voit să dovedim puterilor oculțe, că dascălimea ardeleană știe prețui solidaritatea și nu tradează pentru nimic în lume dragostea colegială.

Dar să presupunem pentru un moment că biletele celor 25 de inși ar fi fost pentru Chișinău. Oare cu cât se ridică vaza acelu congres? Deci, dacă acela nu a avut reputația celor anterioare, să nu se caute vina în ardelenii întruniti la Timișoara, nici în numărul mic a câtorva colegi ai vechiului regat veniți la noi, ci **cu totul în altă parte.**

Și dacă dl Iordăchescu, nici după aceste lămuriri, nu va fi mulțumit și va perzista în rătăcirea să, atunci să ne ierte, dar noi, cari mai avem și alte îndatoriri, nu ne mai putem perde vremea cu Dsa. Colegii singuri vor concluda pe partea cui stă dreptatea.

În articolul viitor, vom arăta pentruce conducătorii învățătorilor ardeleni, au fost pentru formarea unei „Federațiuni“ între organizațiile noastre profesionale și nu au putut primi „Fuziunea“ propusă de unii colegi ai noștrii.

Traian Șteu

președ. Asoc. inv. rom. din Ardeal.

Un întârziat

În ziarul „*Biruința*“ din Cluj, An I, No. 160 din 30 Oct. 1926, părintele canonic dl *Dr. Nic. Brânzău*, publică în formă de foileton articolul: „*O problemă gravă în Ardeal*“ sub care înțelege chestiunea: „*Școalelor profesionale române*“ deslegată așa de norocos prin: „*Legea pentru învățământul primar al Statului*“ din 1924, a fostului ministru dl *dr. Const. Anghelescu*. Nu înțelegem ce-l face pe dl *Dr. Nic. Brânzău* să mai deschidă această problemă, care a fost tranșată definitiv pentru țara și școala românească. Chestia atunci era ardentă. Rezolvirea ei o urgita câteva mii de dascăli, care nu mai puteam face serviciul odios a doi domni. Și noi știm bine că la deslegarea ei s'a pus și bunăvoință și stăruință, pentru a o aranja pe cale pacinică. Intrasigența căpeteniilor bisericești, au forțat factorii de Stat să ia măsurile cari le-au luat. Că ici și colo să vor face anumite greșeli cu numirile învățătorilor, admitem. Dar și aceia e adevărat, că de multeori fețele bisericești pretind numiri cari doresc să se facă prin prismă pur confesională, neglijind cu totul interesele culturale și naționale ale statului. De aici se nasc apoi o mulțime de frecări, provocări, remostrări și drumuri pe la organele administrative școlare.

Mulțor preoți nu le convine că nu pot schimba destinația localului școlar, pentru un debit de beutură ș. a. care ar aduce venite însemnate parohiei. Alții sunt necăjiți, că nu pot folosi locuințele directorilor, care în multe locuri sunt mai confortabile decât casele parohiale.

Prin trecerea învățătorilor confesionali în serviciul statului, părintele *Dr. N. Brânzău* vede periclitată și *educația morală*, ca și când parcă n'ar fi vorba tot de aceleași persoane în aceleași locuri. Tot dsa regretă, chiar vremurile, când învățătorii erau „*cântăreții la biserică*“ sub motiv că s'ar fi pierdut prin această părăsire: „*cea mai firească legătură sufletească cu poporul*“. O tempora! O mores! Părintele *Brânzău* ar fi satisfăcut să ne vază pe noi învățătorii și azi legați de stranele bisericilor, când în formațiunea noului nostru Stat ni s'au atribuit îndatoriri mult mai onorabile și cu mai multă răspundere. Stranele bisericilor pot fi umplute și cu alți oameni, cari să nu aibă angajament în altă parte.

Necatechizarea preoților, părintele *Dr. Nic. Brânzău*, încă o arunca în sarcina învățătorilor, sub motiv că noi le-am face greutăți și pune pedeci. Am dori însă ca autoritățile bisericești să facă o statistică, spre a se convinge, că în parochiile bisericești de ambele confesiuni, în câte locuri învățătorii opresc catechizația și în câte locuri deschid larg porțile școalelor primare, și catecheții nu se arată. Sunt date atâtea circulare, cari pun în vedere cercetări disciplinare, destituiri, și cu toate acestea, această latură pastorală este o veche cangrenă în sinul bisericilor noastre. Iar pentru ca elevii să nu rămână fără nici o instrucție religioasă-mo-

rală, sacrificială în plus 2—4 ore majoritatea învățătorilor absolut fără nici o recompensă materială. Și chiar acei preoți cari în felul acesta sunt supliși, nu uită ca în exercitarea diferitelor funcțiuni preoțești, să încaseze cu multă rigiditate competențele lor bănești dela învățatorii cateheți de ocazie. Acesta e purul adevăr pe care și dl Dr. Nic. Brânzeu trebuie bine să și-l noteze.

Tot în acel articol, se mai pomenește de concubinagiul unui învățător. Se poate. Dar, oare noi nu i-am putea arăta dlui Dr. Nic. Brânzeu astfel de cazuri mult mai detestabile și în casta preoților? Nu o facem însă, fiindcă proverbul bătrânesc „*vezi paiul în ochiul altuia și nu vezi bârna din ochiul prorii*“ cuprinde multă înțelepciune.

Dacă părintele Nic. Brânzeu dorește din nou să intre în polemică cu învățătorimea, îi stă în la dispoziție. Îi aducem aminte, că a mai încercat odată și nu a eșit bine. Dovadă sunt colecțiile ziarului „*Unirea*“ d.n Blaj dinaintea războiului. (tr.)

Biblioteca școlară

Cu toatecă mai bine de o jumătate de veac, am avut în țară învățământ primar obligatoriu, totuși numărul analfabeților și astăzi este îngrozitor de mare.

Cauza acestei pete în viața neamului nostru, pe lângă urmele lăsate de vitregia veacurilor, se datorește în bună parte chiar școlii. Decenii de rândul dascălii satelor s'au mulțumit să învețe pe copiii țăranilor să scrie, să citească și să socotească ceva. Hrana sufletească cu care porneau pe drumul vieții absolvenții școlilor p imare, eră atât de puțină, în cât nu este mirare dacă mai târziu, toată știința lor de carte se mărginea la foarte mulți la iscălitul numelui.

Răul acesta în multe părți dăinuiește și astăzi.

Școala ca instituție generatoare de lumină, n'a răușit să trezească în sufletul copilului, cât timp s'a găsit pe băncile ei, interesul de a se examina prin proprie activitate.

La ce au folosit cei cinci ani de școală primară, dacă absolutul nu simte nevoia să stea cel puțin în zilele de sărbătoare, sau în nopțile lungi de iarnă, cu o carte în mână!?

Dacă școala ar fi trezit această plăcere, cât de frumoasă ar fi astăzi viața culturală a satelor noastre.

Ceeace nu s'a făcut până acuma suntem datori să împlinim fără zăbavă, dascălii de astăzi, ca poporul nostru să poată ține pas cu nevoile vremii și să se achite mulțumitor de rolul ce i l'a fixat Istoria între popoarele cu cari locuim.

Plăcerea cititului o sădește învățătorul priceput, în sufletele copiilor, cu prilejul lecțiilor de citire. Lecțiile acestea trebuiesc făcute cu mai multe grije de cât până acuma. Iată ce spune scrii-

torul francez Ed. Blonguérnon despre aceste lecții : Orice lecție cere o pregătire. Nici o lecție nu se improvizează, și aceasta mai puțin de cât ori care alta. Pentru a citi și arăta și altora, nu este de ajuns numai să articulezi, să te oprești — la vreme — la deosebitele semne de punctuație. Sunt convinte cari trebuiesc puse în lumină, altele cari trebuiesc puse mai în umbră ; o pagină bine citită este o operă de artă, ale cărei părți trebuie să le faci să trăiască viața ce cuprind. E meșteșugul învățătorimei să nuanteze cu pricepere, ici, să puie un accent, calea să îndulcească un cuvânt. O lectură nu poate să fie expresivă de cât după o analiză literară migăloasă, făcută de învățător înainte de a intra în clasă.

Copilul care a avut parte la școală de astfel de ore de citire, desigur că el va simți nevoia să citească și alte cărți decât manualul de școală.

Un astfel de învățător se va ocupa de lectura extra școlară a elevilor săi. Ori cât de reduse ar fi mijloacele materiale ale școlii ea nu se va putea lipsi de o mică bibliotecă școlară. Orice carte ce o va da copilului mai întâi o va citi el. Își va nota impresia ce a avut când a citit-o ca să poată ști mai târziu cui o poate da.

În fiecare săptămână va fixa o zi când copiii pot primi cărți din biblioteca școlii. Ca să le cunoască preferințele îi va lăsa pe ei să-și aleagă cărțile. Învățătorul va interveni când va vedea că elevul a ales o carte care întrece priceperea lui.

Din când în când va sta cu ei de vorbă asupra celor citite. El se va convinge în acest caz dacă înțeleg just ceace citesc și în ce măsură pot reda ideile cuprinse în cărțile citite.

Va deprinde pe copii să păstreze cărțile curat. Nu se va supăra dacă o carte cerută mult se va uza cu timpul. Este semn sigur că ea a fost lectura favorită a copiilor.

La sfârșitul fiecărui an școlar, învățătorul va face o statistică despre numărul cititorilor și cărților citite.

Problema bibliotecilor școlare este o chestiune importantă pentru școala românească. Autoritățile școlare până acuma au făcut ce au putut pentru prosperarea acestor anexe, de cari școala modernă nu se poate lipsi. Este însă timpul să vedem o acțiune care să rezolve această problemă cu metodă științifică, nu prin improvizații.

Dacă literatura noastră pentru copiii nu este prea bogată, totuși ea are destule lucrări din care se poate alcătui o frumoasă bibliotecă școlară.

Va trebui studiat tot materialul ce avem și alcătuite cataloage după vârstă, sex, mediu și alte considerații.

Un regulament de funcționare, de înzestrare a lor, va putea pune la punct chestiunea bibliotecilor școlare.

Pentru a putea promova în bogăția literaturii pentru copii, *Casa culturii poporului* va trebui se publice concursuri cu premii

pentru diferite scrieri cari ne lipsesc (descrierea ținuturilor românești, povestiri din viața copiilor, teatru pentru copii) precum și traducerea sistematică a scrierilor literaturii străine care se potrivește cu nevoile noastre.

Din când în când va trebui organizate expoziții ambulante cu cărți pentru copii. Vor trebui publicate diferite albume istorice, geografice, etnografice, ca să vorbească prin imaginile lor despre trecutul nostru, despre pământul și frumusețile țării.

Nu va trebui să mai întârzie biserica de a ne da literatura religioasă și mai ales biblia copiilor.

Pe lângă cărțile copiilor, biblioteca școlară va trebui să cuprindă și cărți pentru învățători.

Ce cărți va trebui să cuprindă biblioteca învățătorului vom arăta în numărul viitor.

Const. Iencica
Directorul șc. no. 2 Cluj

Cronică.

Apel către învățători

Revista noastră „INVĂȚĂTORUL”, cu acest număr, intră în anul al VIII-lea al apariției sale. Șapte ani neîncetat, această publicațiune, n'a întârziat să fie tribuna de pe care s'au susținut cu toată hotărârea și demnitatea, interesele juste ale dascălimii noastre. Cu deosebire, revista s'a achitat strălucit, de îndatoririle ce i se impuneau, în epoca aceasta de tranziție, și în era unificării legislative. Datorită ținutei ei, ținută, prin care a reușit să creeze curente și să producă opinii în lumea dascălilor noștrii dincoace, multe probleme specifice Ardealului, au putut fi rezolvite așa cum erau necesitățile noastre și în condițiile în cari, ne găsim.

Această revistă, și-a avut un drum drept și neșovăelnic. Ea a remarcat și sprijinit ori ce bună intențiune, indiferent dela ce autor emanează, și a criticat cu obiectivitatea-i obicinuită, ori ce aparițiune, care era împotriva tradiției noastre școlare și profesionale, ori de unde ar fi fost ea pornită. Evident, pe lângă această linie cu caracter combatant, revista n'a neglijat să se ocupe consecutiv, cu chestiuni din câmpul preocupărilor noastre profesionale, publicând articole de pedagogie, psihologie, sociologie etc.

În anul al 8-lea, voim să continuăm această tradiție și să desvoltăm și mai mult rostul acestei publicațiuni pur dascălești. În vederea acestui lucru, am reorganizat comitetul de redacție și am angajat un frumos număr de colaboratori iscușiți, atât din lumea noastră dascălească, cât și din alte ramuri, a căror activitate este înrudită cu a noastră. Cu chipul acesta noi sperăm, ba

suntem siguri, că vom ridica, și mai mult în anul acesta pe care-l începem, nivelul intelectual al revistei noastre, căci ne-am hotărât să ne punem în slujba scestei idei, toate puterile noastre și toată voința.

Dar reușita acestei acțiuni mai este în funcțiune și de armata învățătorilor. În măsura în care aceasta armată puternică, ne va da creditul și ajutorul său, în acea măsură vom izbuti.

Din pragul unei noi hotărâri deci, și la începutul unui nou an de străduinți, gândul și rugarea noastră se îndreaptă la inima fiecărui coleg, îndemnându-l să aboneze revista aceasta, care se va pune exclusiv în serviciul intereselor noastre de tagmă și de școală. Acest număr se trimite, ca și cel anterior, tuturor învățătorilor din Ardeal, Bonat, Crișana și Maramureș. No. 2 din anul 1927, se va trimite apoi numai acelor cari îl abonează.

Abonamentul va fi de 200 Lei anual, și este a se trimite pe adresa administrației revistei, Cluj, Piața Ștefan cel Mare No. 5, (Banca Învățătorilor).

Andrei Pora

redactorul rev. „Învățătorul”.

Gavril Almășanu

secretar de redacție

Politica culturală. Ori cât de mari ar fi eforturile celor nari ca și a celor mici, pentru a introduce în țara noastră o viață normală. îndrumată spre progres, nu o pot fără ajutorul învățătorimei. Tagma noastră e singura, care, prin munca ce o depune pe altarul națiunii, cearcă să îndrepte totul spre bine, frumos și util. Învățătorimea e care cearcă să lumineze mințile, spre a înțelege rostul neamului nostru în milocul altor popoare, învățătorimea cearcă să le verse în suflet drepturile și datorințele ce le au în cadrele vieții noastre de stat, învățătorimea este care le arată drumul cel adevărat spre înaintare și propășire morală, materială și culturală. Și alte multe se pot spune despre această tendință care ca principiu de guvernământ se cheamă *politică culturală*. Învățatul profesor dela Iași dl I. Simionescu, scriind despre acest lucru în ziarul „Universul” Anul XLV No. 7 din 10 Ianuarie 1927 la adresa învățătorimei zice următoarele:

— „Politica culturală activă, în primul rând a dascălilor, ar fi contribuția lor cea mai trainică, de vecinicie, la întemeierea noului stat românesc.

„Dascăli. înaintea oricăror altora, au prilegiul acum nu numai să-și arete destoinicia, dar să scrie cea mai strălucitoare pagină din istoria modernă a neamului nostru, grăbirea evoluției etnice pentru ca poporul românesc să-și poată arăta deplina lui valoare în totul. Ar fi invadarea firului rupt de răsboiu...”

„Ar fi mai presus de toate dovada nestrămutată, că dascălimea își dă seamă pe deplin de menirea înaltă pe care o are în evoluția lumii răstrânsă la țara noastră. (tr.)

Școala tăcerii. Astăzi când se face atâta vâlvă cu *școala activă*, unde elevul trebuie să vorbească, el trebuie să opereze, el să experimenteze, să argumenteze și scoală concluzia, sunt cazuri când el trebuie crescut și pentru o *școală a tăcerii*. Da, zic bine când spun: „*atăcerii*“, care nu trebuie să surprindă pe nimeni.

În traiul nostru zilnic se ivesc cazuri, fie în viața familiară sau de stat, când anumite lucruri, vești sau știri, nu trebuie colportate mai departe, ci oprite, înghițite, fiindcă ele numai ar compromite familia, societatea ori statul, dacă ar zbura peste măsură din gură în gură dela un colț al țării la altul.

Astăzi, mai mult ca oricând, *societatea românească* suferă de o limbuție nemaipomenită, arogându-și dreptul și pretenția de a fi stăpână pe viața intimă a particularilor și a familiilor de jos, ca și a celor de sus. Ba se încearcă ventilarea chiar a secretelor de stat, fără să aibă putința de a controla exactitatea lor. Știrile cele mai exagerate, veștile cele mai fantastice se comunică deschis și fără nici un scrupul. Nu se alege locul unde se vorbește, nu se ține cont de ascultătorii cărora se vestesc, încât noi pe noi ne defăimăm, sămănând inconștient temerea în nesiguranța zilei de mâine. Aceaste lucruri alarmante le prind apoi străinii, cari fabrică apoi din ele arme contra noastră, subminând ordinea și rânduiala de stat.

Deci pentruca limbuția să nu ne fie fatală în un moment dat, la o întorsătură a istoriei, este necesar să se pornească educația pentru o *școală a tăcerii*. Fiecare să cunoască împrejurările cari îl pot determina: *când trebuie, ce trebuie și cât trebuie să vorbească*. În toate să fie măsură, precauțiune și o întinsă voință și energie în a te ști stăpâni și nu arunca vorbe, cari pot fi fatale nouă, țării și neamului. Să ne aducem aminte de psalmul lui David care zice: „*Pune Doamne pază gurii mele și ușă de îngrădire buzelor mele*“ — pentru a nu se adeveri vorbele de osândă a Mântuitorului când a zis: „*Peirea ta din tine Izraile*“.

(tr.)

Situația militară a absolvenților normaliști. În urma intervenției ministerului instrucțiunii pentru aranjarea situației militare a absolvenților școlilor normale, ministerul de război a hotărât ca absolvenții școlilor normale contg. 1926, cari au reușit la examenul de absolvire a școalei pregătitoare de ofițeri în rezervă, dar n'au reușit la examenul pentru dobândirea gradului de sublocotenent în rezervă, să fie lăsați la vatră în scopul de a-si ocupa catedra în învățământul primar.

Aceștia vor înainta cercului de recrutare respectiv o declarație legalizată, că renunță a mai deveni ofițeri în rezervă și o adeverință, că au fost acceptați de ministerul instrucțiunii pentru ocuparea catedrei.

Absolvenții școlilor normale, contg. 1926, cari n'au reușit

la examenul pentru absolvirea școlii pregătitoare de ofițeri în rezervă, vor face termenul de serviciu ca și ceilalți oameni de trupă.

Obligatorietatea învățământului supra primar. Actuala lege a învățământului primar prevede la articolul 12 ca toți copiii, ce au terminat cursurile primare, să urmeze în mod obligator și cursuri supra primare.

În aceeași lege, la articolul 215 prevede că până la complectarea școlii primare cu șapte clase, actualele școli primare vor elibera certificate de absolvire a patru clase primare, ca și anul trecut, iar elevii cari vor obține aceste certificate nu vor mai fi supuși obligativității frecventării ultimelor trei clase ale învățământului primar.

Aceste două articole cari cuprind dispozițiuni contradictorii, fără a stabili anume la ce categorii se vor aplica dispozițiunile transitorii prevăzute în art. 219, au dat naștere la numeroase interpretări cari erau în flagrantă contradicție cu legea.

Pentru a pune capăt acestei situațiuni, ministerul instrucțiunii a decis ca dispozițiunile art. 219 din legea învățământului primar să supună obligativității cursurilor supra primare, conform art. 12 al acestei legi numai pe elevii, cari la promulgarea legii din 24 Iulie 1924, erau în ultimul an de curs primar (clasa IV-a la oraș și clasa V. la țară).

Absolvenții din anii precedenți nu sunt supuși obligativității cursului supra primar; pot însă să-l urmeze dacă ei singuri o vor cere.

Ministerul instrucțiunii a trimis în sensul celor de mai sus, dispozițiuni tuturor revizoratelor școlare din țară, cari vor proceda în sensul celor de mai sus.

O serbare duloasă. Așa a trecut un an, decând *Institutul de orbi*, care fusese detașat la Sâncraiu I. Aiud, a revenit în Cluj și în ziua de 23 Decembre 1926 a surprins publicul cu o frumoasă serbare.

S'a serbat centenariul, de când iscusitul Louis Braille, un orb din Franța, a inventat o scrisoare potrivită pentru orbi. Scrisoarea este compusă din 6 puncte reliefate, cari prin diferite așezări nedau toate literile alfabetului, precum și semnele aritmetice, algebrice și muzicografice.

Orbii le citesc pipăindu-le cu degetele, în un tempo, care nu mult diferă de cel al văzătorilor, cum așa de impresionant a demonstrat prof. A. Spiridon, prin citirea conferinței sale: „Scrisoarea Breille din punctul de vedere al orbilor“.

O frumoasă conferință a ținut și neobositul Director al Institutului D-1 Gh. Halarevici. Apoi elevii orbi au distrat selectul public ce etă prezent, cu coruri, declamări și bucăți executate la violină și pian.

Publicul a rămas surprins de esactitatea și precisia cu care s'au cântat bucățile de cor, considerând că elevii nu puteau vedea pe dirijor și indicațiile sale.

La încheierea serbării, I. P. S. Episcop al Clujului N. Ivan, vădit mișcat de această serbare, a instituit o fundațiune de 10.000 Lei, pentru ajutorarea elevilor, cari termină studiile în Institut.

Pe urmă s'au împărțit elevilor daruri de pe pomul de Crăciun, donate de oamenii de inimă din societatea clujană.

Ne-am bucurat de cele văzute cu această ocazie la *Institutul de orbi din Cluj*, cu atât mai vârtos, că majoritatea Corpului didactic de acolo, ne sunt buni și statornici tovarăși de muncă, pe toate câmpurile pe cari trudim și noi.

Și munca lor de acolo, atât de grea și anevoioasă a remarcat-o foarte frumos și D-l prof. univ. Dr. Gane, Inspectorul general al Ocrotirilor sociale.

Burse pentru profesorii universitari. În noul buget al ministerului instrucțiunii, s'au prevăzut sume destinate pentru opt profesori universitari, (Câte doi dela fiecare universitate) cari vor fi trimisi ca bursieri în străinătate.

Ministerul acordă câte 60 mii lei de fiecare profesor, pe termen de trei luni.

Profesorii bursieri, vor prezenta la întoarcerea lor în țară, rapoarte amănunțite.

Rectoratele respective vor recomanda pe profesorii, cari vor fi trimiși în străinătate. Ne întrebăm câte burse a creiat Ministrul pentru misionari în streinătate, din învățământul primar?

Examenele învățătorilor ardeleni. În numărul trecut al revistei noastre, am dat în întregime ordinul dlui Ministru al Instrucțiunii, prin care se preciză și se puneă la punct chestia examenelor pentru colegii noștri din Ardeal.

În baza acestui ordin ar fi urmat ca învățătorii scutiți de examenul de definitivat, să meargă cu acest drept tot înainte, fiind absolviți și de celelalte examene de înaintare, așa pe cum am cerut și noi în toate Memoriile noastre de 6 ani încoace, căci un drept câștigat, nu poate avea decât valoarea lui integrală.

Am amintit totodată, că se încercă a se împiedecă executarea acestui ordin și a se trece peste aceste drepturi, deși ele au fost recunoscute și de fostul și de actualul Ministru al Instrucțiunii.

Avizăm pe toți colegii noștri, că chestiunea întregă se află în grija Federației noastre, care va începe acțiunea de clarificare și limpezire cu cea dintâi ocaziune. La rândul nostru, vom ține pe colegi la curent cu rezultatele obținute.

Semi-centenarul „Tinerimei Române“ Vechea societate cultural-națională „Tinerimea Română“, de sub sub preșidenția

d-lui N. S. Dumitrescu, împlinește în anul acesta 50 de ani de laborioasă existență.

Inițierea societății coincidând cu războiul pentru independența României (1877), se vor organiza mari serbări naționale la care va participa tineretul din întreaga țară.

Un program amănunțit va fi anunțat la timp. Serbările vor avea loc în 'apitală, în zilele de 17—21 Mai și la Călugăreni unde Mihai Viteazul a învins pe turci.

Contopirea a doua școli normale. Școala normală a eparhiei ortodoxe din Arad, una din cele mai vechi școli de învățători, a fost contopită, pe ziua de 1 Ianuarie a. c. cu școala normală de băieți a Statului din acea localitate.

Aceasta contopire justifică până la evidență, atitudinea pe care învățătorimea română a avut-o și o mai are încă, cu privire la chestia învățământului din țara noastră. Statificarea este înțeleasă în sfârșit și de biserică ca o necesitate imperativă.

Subsecția eugenisă și biopolitică a „Astrei“, Aranjează un ciclu de 18 conferințe. Obiectul acestei serii de conferințe îl va forma „Factorii determinanți ai evoluției biologice a capitalului uman“.

Conferințele vor fi ținute de profesori dela Universitatea din Cluj și București, precum și de către o seamă de bărbați, cari sunt în deobște cunoscuți, pentru marele rol ce-l au în viața noastră socială în ziua de Mercuri a fiecărei săptămâni în sala cea mare a prefecturii județului Cluj.

Întâia conferință s'a ținut Mercuri în 19 Ianuarie c. A vorbit dl profesor Racovița despre „Problema evoluției“.

Începutul la ora 6 p. m.

Asociația profesorilor medico-pedagogi din România În zilele de 8 și 9 Ianuarie a. crt. delegați ai Corpului didactic med. ped. din întreaga țară, s'au adunat în orașul nostru, spre a chibzui și hotărî asupra inițierii unei Asociații, care le lipsea.

S'au discutat o mulțime de chestiuni, care privesc institutele med. ped., învățământul, precum și situația Corpului didactic, luându-se o seamă de hotărîri, cari — în urma stăruințelor Asociației — dacă vor fi îndeplinite de autoritățile în drept, acest învățământ special, va face apreciable progrese.

Ceeace a stabilit mult dezvoltarea acestui învățământ este faptul, că și acum la 8 ani după Unire, școalele și institutele med. ped. aparțin la 2 departamente: al Sănătății și al Instrucției, iar capitolul din Legea Învățământului din 1924, care tratează despre aceste școli, nu prea arată, că autorul lui cunoștea cum se cuvine, învățământul medico-pedagogic, ci eră mai mult un laic pe acest tărîm.

Constituindu-se Asociația, cei interesați speră, că prin muncă stăruitoare, se va reuși a convinge factorii competenți, că e absolută nevoie deo reformă a acestui învățământ.

Conducerea Asociației o are un comitet din care fac parte: Dnii Gh. Halarevici ca președinte, I. V. Tasu, vice-președinte: I. Boieriu secretar general: I. Căprariu, cessor: I. Popițianu secretar de ședințe; M. Hurducaciu și alții.

Noi dorim ca străduințele acestei surori mai tinere să-i fie încoronate de succese depline și-o asigurăm tot odată de toată bunăvoința și sprijinul nostru în nizuințele sale.

Citim în zăre, că cu activitatea din Basarabia a cunoscutilui bărbat *Onisifor Ghibu*, de prezent senator de Orhei și comisar general al „Astrei” în Basarabia, nu se prea împacă nici dl Ștefan Ciobanu, profesor în Chișinău, membru al Academiei române și fostul organizator al învățământului românesc în Basarabia.

Ceace-l nemulțumește pe dl Ciobanu și pe „alți frați buni din Basarabia, este felul; cum dl O. Ghibu repartizează fondurile „Astrei”.

Bibliotecile comunale din Cehoslovacia. Una din legile cehoslovace, așa numita lege a bibliotecilor comunale prevede obligația pentru fiecare comună cu peste 300 locuitori, de a-și înființa o bibliotecă publică. După statisticile publicate de curând se găseac acum în Cehoslovacia 7694 biblioteci cehce, care cuprind aproape 3 milioane volume și au un venit de 10 milioane coroane. O bibliotecă revine la aproximativ 930 locuitori. Cea mai mare parte a bibliotecilor sunt rurale, deci mai mici. De fiecare bibliotecă revine în mediu 332 volume. Comunele cu mai puțin de 300 locuitori sunt obligate să-și înființeze până la sfârșitul anului 1929 bibliotecile lor.

Chestia examenelor inv. ardeleni. Aflăm că Ministrul Instrucțiunii a hotărât să nu mai acorde nici o excepție dela lege pentru învățătorii din Transilvania și Banat, afară de acea acordată anul 1926, cu Nr. 7175—1926, prin care au fost scutiți de examenul de definitiv, învățătorii, cari la 1 Septembrie 1924, aveau împliniți trei ani ne funcționare și numire cu titlu definitiv.

Aceasta hotărâre nedreaptă s'a adus de către Minister, de sigur în urma stăruințelor neobosite, pe cari unii domni inspectori „unificatori”, le manifestă în activitatea lor.

Noi prevenim pe acești inspectori, că și decizia fostului Ministru al instrucțiunii cu No. 7175—1926, prin care s'au recunoscut drepturile câștigate ale inv. tineri, am obținut-o cu lupte și asalturi date împotriva D'or și că nu ne vom da îndărăt nici de astădată, dela lupta pentru răstornarea acestei noi hotărâri a Mi-

nistrului Instrucțiunii, care a fost pur și simplu indus în eroare de acești „sfetnici“ atât de „iubiți“ în Ardeal. Avem toată nădejdea, că actualul Ministru al Instrucțiunii, va satisface cererea dreaptă a învățătorilor ardeleni, după ce aceștia, prin delegația lor, vor dovedi că misionarii „cuceritori“, în loc de unificare sufletească, propagă prin actele lor, ura și desconsiderarea.

Cărți.

Unificare sufletească națională. Broșura cu acest titlu a apărut și se află de vânzare la tipografia „Luceafărul“ din Zălatu. Un exemplar costă 20 Lei. Distinsul nostru coleg Emil Pocola, autorul acestei lucrări, a atins o problemă, ce are o deosebită însemnătate reală pentru zilele noastre. După ce arată marea putere regeneratoare, ce zace în sufletul neamului nostru, face o analiză amănunțită a sufletului național și desvăluie subtilități, ce ar trebui ținute în continuu la suprafață. E de datoria școalei și învățătorimei în primul rând, pentru a face ca admirabilele calități ale acestui suflet să se poată manifesta și ca „realizarea maximală a geniului specific al nației“ să devie un fapt împlinit.

După ce se arată greutățile, pedecile, precum și cauzele, ce alterează acest suflet și-i strică frumoasa unitate de pe urma căreia am văzut atâtea lucruri creindu-se și atâtea mărețe fapte săvârșându-se, autorul ne indică și mijloacele, prin care sufletul național va putea prospera în vigoarea sa.

N'avem de cât cuvinte de laudă și felicitare pentru colegul Pocola, de felul cum a tratat chestiunea și de modul cum se adresează către toți cei chemați a cultiva acest suflet, să-și facă datoria.

În aceasta lucrare colegii noștri pot găsi multe amănunte, ce nu trebusc pierdute din vedere și care le pot fi de mare folos în munca ce o săvârșesc în aceasta direcție.

Revista Societății Tinerimea Română, Anul VIII, No. 4. București. În articolul „*Refroma învățământului secundar,*“ dl prof. Pompei, dela Universitatea din București, pledează pentru idea liceului unitar. Unitate, generalitate, coordonare, lată care este, spune dl Pompei, caracteristica învățământului secundar, în Franța, și deci, trebuie să fie și la noi. Continuând dsa adaugă: „Partizanii liceului despicați în secțiuni, au nevoie de foarte multă dibăcie ca să poată opune unității vre'un argument cu aparență de temei. După experiența făcută și streinii au recunoscut că nu aptitudinile reale ci mai mult gusturile, preferințele ușoare, anumite veleități, hotărăsc copiii cu spiritul încă neformat, să aleagă o secție sau alta a vechiului liceu. Indrumați prea de timpuriu, pe calea strămtă, a unei specialități, acești copii nu mai puteau căpăta în liceu, acea cultură generală, care trebuie să fie elementul esențial în școala secundară. Efectele s'au văzut timp de douăzeci de ani.

Restabilirea, așa dar, a liceului unic, nu apare ca o noutate ce ar urma să fie experimentată, ci ca o necesitate care trebuie să fie satisfăcută“.

Din parte-ne găsim foarte justificate părerile dlui prof. Pompei, căci prin introducerea liceului unitar, se vor pune capăt atâtor îngrijorării, pe care le au părinții astăzi, cari, foarte mulți, neștiind ce sfaturi să dea băeților lor, îi lăsau la libera alegere, și apoi a lăsa să raționeze un băiat cu absolutul de cl. IV primară, ori chiar la sfârșitul a cl. V secundare, asupra drumului, pe care să apuce, ni-se pare prea excesiv.

Scoala noastră. Anul IV, No. 1, Zălau. Abonamentul 240 Lei. Intrând în anul IV, de apariție, Comitetul redacțional, în articolul „*Noul program de muncă*“ precizează și fixează problemele pentru care coloanele acestei reviste vor sta deschise pentru toți cei ce ar avea de spus ceva util pentru progresul didactic și cultural. Pe lângă problemele pedagogice și didactice, pe cari revista își propune să le analizeze și cerceteze, ea va mai îmbrățișa și alte subiecte, de ordin geografic și etnografic, cu caracter cultural, având grija să înfățișeze cetitorilor săi, resursele de bogăție materială și sufletească ale Sălajului, acest colț de țară, care merită să fie cunoscut în cercuri cât mai largi. În scopul acesta revista începe, chiar în acest număr, să ne dea interesante date, cari înfățișează viața națională, culturală și economică a orașului de reședință, Zălaul, reproduse din broșura dlui *L. Ohergariu* „*Zălaul Schiță monografică*“.

La rubrica „*Note și observări*“, revista reproduce articolul unui cotidian, în care se arată marea îngrijorare pentru dispariția tradiționalismului frumos, național și moral, în păturile largi ale țărănimii. Comentariile le subscriem și noi și ne vom face o chestiune de conștiință, pentru a face să reinvieze viața de altădată a țărănimii române.

Revista generală a învățământului. Anul XIV No. 10 Decembrie 1926. Abonamentul 150 Lei, pentru învățători 120 Lei la an. București, Calea Plevnei No. 29.

În acest număr, ultimul în anul 1926, dl prof. *G. G. Angelescu*, își precizează punctul de vedere, în chestiunea, care este astăzi la ordinea zilei: organizarea studiilor filosofice în școlile secundare. Problema capătă actualitate pentru motivul, că actualul Ministru al Instrucțiunii, dl *I. Petrovici*, dorește să treacă cât mai în grabă prin corpurile legiuitoare reforma învățământului secundar, și se știe, d-sa este aderentul hotărât al intensificării studiilor filosofice în liceu și chiar în Universitate.

Dl Prof. *Antonescu*, se declară dela început pentru idea acestei intensificări, dar nu uită să arate și dificultățile, cari se pot ivi în ajungerea scopului ce se urmărește și deci dsa observă cu drept cuvânt: *când trecem la realizări practice, să nu fim grăbiți și să nu comitem imprudențe, cari ar putea să ne ducă la un rezultat diametralmente opus, celui pe care îl dorim*“.

Dl *Traian Șuteu*, Președintele Asociației noastre, publică vorbirea, prin care a deschis congresul anual al Asociației la Brașov. Socotim că se face bine dându-se lumii cetitoare aceasta cuvântare, care a fost remarcată de toată presa noastră pentru ideile ce conține.

La Cronică, dl *I. I. Gabrea* ne arată portretul de adevărat profesor și pedagog al lui *Ilarian Veculescu*, directorul școlii normale de învățători „Carol I-ii” din Campiung—Muscel.

Vătra Școlară. Revistă pedagogică. An III No. 5—7 din 15 Decembrie 15 Ianuarie 1927. Abonamentul 250 Lei pe an, Sibiu. În articolul „*Constatări și sfaturi din educația higienică*”, dl *I. Dragomir*, vorbește de importanța na e p care igiena trebuie să o aibă chiar în școala primară, și cât de mult prețuesc sfaturile igienice date de învățători cetățenilor de astăzi, și cetățenilor de mâine, — copiilor. — dl *I. N. Soricu*, ne dă vorbirea ținută de dsa, cu prilejul trecerii la pensie a vrădnicului om de școală și cultură românească dl *V. Bologa*, pe care-l caracterizează ca un triumfător al vieții, care provoacă o gelozie în suflet celor mai tineri, cărora, zice dl *Soricu*, nu le-a rănas de înfăptuit cât ar fi trebuit, căci înaintașii au cucerit totul... Nici că se poate o mai frumoasă manifestare de simțăminte recunoscătoare, pentru bărbatul nostru de școală, cari și-au făurit un crez de viață din aspirațiunile neamului.

Dl *Const. Sporea*, spune cuvinte înduioșătoare despre regretatului *Solomon Halilă*, fost inspector general al învățământului normal-primar, care și-a încheiat firul vieții în Decembrie 1926 în Cluj, unde venise să-și caute sănătatea. Adjutant probat al lui *Spiru Haret*, *S. Halilă*, — spune dl *Sporea* — și-a dat contribuția sa cea mai efectivă la propășirea învățământului poporului, fie prin îndemnurile sale de inspector, fie prin alcătuirea legilor, regulamentelor, programelor școlare, după care s'a îndrumat școala noastră.

Ce e Banca Învățătorilor pentru învățători?

Ideile își au puterea lor specifică. Ele răsar în anumite momente și corespund unor dorinți și necesități, ce voesc și trebuie să se realizeze. Ideile însuflă și preocupă mințile, fie în particular fie în general și servesc de un vecinic imbold pentru realizări. O idee bună, un gând bun, totdeauna înalță atât pe individ cât și colectivitatea, pentru binele și în interesul căreia se înfiripează. Ideile frumoase duse înainte și susținute cu tenacitate, au darul să creeze drumuri noi, pe care purceând, cu mai multă ușurință și siguranță, se pot ajunge scopurile determinate și pot fi servite năzuințele de mai bine.

Banca Învățătorilor, pentru învățători la început, a fost o idee. Această idee concepută în mintea câtorva dascăli, cari erau și puși în rolul de a scruta noi și noi mijloace, prin care rândurile dascălimei unite prinur' o Asociațiune să fie cât mai consolidate, s'a lățit, a prins rădăcini tot mai adânci, până în păturile cele mai largi ale învățatorimei. După ce idea și-a făcut drumul său, — sunt câțiva ani de atunci, — s'a început opera de înființare a băncii. La această operă au conlucrat și contribuit învățători din toate părțile Asociației noastre. Prin urmare cu drept cuvânt se afirmă, că Banca Învățătorilor, este o instituție învățătorească.

Multe și diverse pot fi răspunsurile ce le putem da la întrebarea: ce este Banca Învățătorilor pentru învățători? Aceasta, pentru că avantajii e, ce decurg din operațiunile sau misiunea îndeplinită de bancă pe lângă Asociația noastră, și care se revarsă asupra întregii învățatorimi, sunt felurite.

Întăiu, modul cum s'a pornit și înființat Banca Învățătorilor, e o dovadă clară și mult grăitoare, că învățatorimea noastră dispune de forță creatoare, ce se poa e manifesta în orice direcție, spre care se hotărăște.

„Banca Învățătorilor“ e o dovadă de solidaritate și de puterea, cu care ideile de interes general, se prind și lucrează în sânul țagmei noastre. Și ce asta e o constatare de mare preț, când ne gândim cât de multe sunt dezideratele juste ale învățătorilor și câte idei mai așteaptă așezarea lor într'o formă concretă.

Prestigiul general al învățătorimii asemenea a fost înălțat prin opera desfășurată întru organizarea unei instituții economice-financiară a învățătorilor. Prin aceasta s'a pus baza unui lanț întreg de înfăptuiri, ce se vor ivi de aci înainte și care au să aibă în marele rol chiar sub raportul îndatoririlor și muncii pe care învățătorul e chemat a o săvârși în mediul în care trăește.

O tipografie a Asociației Învățătorilor, care să stea la baza unei edituri a Asociației, numai sprijinindu-se pe o instituție financiară învățătorească se poate fonda. Ori problema unei edi-

turi, între scopurile Asociației noastre, își are însemnătatea sa deosebită. A scoate cărți de școală, de cultură pentru popor și învățători prin editura Asociației, a întemeia aranjamente în care să se fabrice materialul didactic, rechizitele de învățământ și alte lucruri, de care are trebuință școala, sub supravegherea directă și cu concursul hotărâtor al Asociației învățătorilor, însemnează, că învățătorimea organizată și sub latimea economică-națională, a știut să producă lucruri vrednice de admirat. Orice organizație profesională serioasă — și seriozitatea unei organizații se vede din scopurile ce le are și felul cum muncește pentru a ajunge la rezultate, — trebuie ca prindesfășurarea activității sale să atingă și să soluționeze câte ceva din tot ce are un interes vital și de propășire pentru un popor. Asociația Învățătorilor, prin însăși esența ființei sale, are menirea a ajuta de a se da deslegarea multora din punct de vedere național nici până astăzi nu sunt deslegate.

Că prin Banca Învățătorilor s'a și făcut un început și se acționează în direcția indicată, dovadă ne stau câteva poziții aflătoare în bilanțele încheate în fiecare an, dela înființare și până în prezent. Acest lucru ni-l amintește librăria Băncii Învățătorilor și fondul pentru tipografie.

Prin urmare Banca Învățătorilor, pentru învățători, este un început și un cadru de a muncii real pentru atâtea lucruri, cari astăzi sunt idei și ideale.

Dar nu numai din laturile până aci înșirate Banca își are importanța sa pentru scopul nostru. Ea se reliefează cu deosebire prin ceea ce până în prezent a prestat în direcția practică a scopurilor urmărite de Asociație. În fiecare an din venitul său net, o bună parte a pus-o la dispoziția numeroaselor noastre instituțiuni. Fondul „Gh. Lazar“, Asociația, Căm. fet. de învățători, Revista „Învățătorul“, etc. în fiecare an s'au bucurat de ajutoare modeste (ca la început) dar binevenite. Ce se mai amintim serviciile importante ce aceasta Bancă le-a făcut instituțiunilor noastre, împrumutându-le cu banii în momente de criză, și când trebuiau să facă față unor cheltueli, pe care neputându-le presta, ar fi însemnat distrugerea cauzei, pe care o serveau.

În afară de aceasta un număr însemnat de ajutoare s'a dat an de an fiilor de învățători săraci, înscriși la diferite școale. Aceste ajutoare pe an ce merge se înmulțesc.

Iată dar în linii generale rostul ce-l îndeplinește și e chemată să-l îndeplinescă „Banca Învățătorilor“ în rândurile învățătorilor noștri, alături de celelalte instituțiuni, ce le mai avem.

Sa' născut dintr'o idee. Ideea devenind realitate, aceasta realitate neînsemnată la început, ca prin minune a progresat uimitor. Bilanțurile consecutive ne arată cu ce tact și cu ce pași se merge înainte. Nu e mai puțin adevărat, că pentru orice lucru, potrivit și bun îți trebuie și omul potrivit. Sub acest raport Banca Inv. înființată și-a găsit personalul, care muncește cu abnegație și

plănuește cu seriozitate. Am crezut de bine să amintim și acest lucru aci, pentru a destăinui un fapt, care este o cauză principală a avântului ce și-a luat aceasta Instituție.

Idea, devenită realitate într'un moment norocos, e de datoria învățătorilor a o desvolta și desăvârși. Și acum putem emite din nou o idee, care, după cum reesă din alte rapoarte ale aestei instituțiuni, și-a și început cursul. Anume ținta trebuie să ne fie. Precum avem o Asociație a Învățătorilor, bazată pe secții, întocmai trebuie să avem și o Bancă a Învățătorilor, care să-și aibă subdiviziunile sale în fiecare reședință de secție. Atunci și numai atunci scopurile ideale avute în vedere la inființarea Băncii, vor deveni cu o zi mai de grabă realități. La aceasta operă grandioasă, nu trebuie să existe membru al marei noastre Asociații, care să nu fi dat o mână de ajutor după putere. Și în felul acesta să mergem tot înainte.

A.

Asociația Invățătorilor din Ardeal, Banat Crișana și Maramureș

No. 10—1927.

C I R C U L Ă

către D-nii președinți ai secțiilor județene

Centrul Asociației noastre a ajuns la convingerea, că pentru crearea și menținerea celui mai strâns contact cu secțiile județene, precum și pentru a putea aduce la cunoștința tuturor membrilor în mod direct, toate frământările și chestiunile de care Asociația se preocupă în continuu, unul dintre cele mai potrivite mijloace ar fi ca, anumiți membrii dela conducerea Asociației, să participe pe cât e posibil, la adunările generale-anuale ale secțiilor.

În felul acesta s'ar da ocaziunea, ca învățătorilor adunați să li se dea explicările și lămuririle chestiunilor, ce-i interesează, în felul cum acele sunt concepute, de altă parte s'ar lua la cunoștință în mod direct, doleanțele și desideratele membrilor de pretutindenea. Prin o astfel de măsură s'ar putea întări însuflețirea și interesul, ce trebuie să-l aibă față de Asociația sa, fiecare membru.

De acea D-nii președinți de secții sunt rugați, să comunice Biroului Asociației, cu o lună înainte, data, locul timpul și programul adunării generale a Secției, ca astfel începând din anul acesta, delegați dela centrul Asociației să poată participa la adunările secțiilor.

Cluj, la 26 Ianuarie 1927.

Andrei Pora
v. președinte.

G. Almășianu
secretar gen.

Convocare.

Domnii acționari ai „Băncii Învățătorilor“ S. A. Cluj se convoacă la

adunarea generală ordinară

care se va ține Duminecă la 6 Martie 1927 oara 3 p. m. în localul societății din Cluj, Piața Ștefan cel Mare No. 5 cu următoarea

ORDINE DE ZI:

- 1., Deschiderea și constituirea adunării.
- 2., Numirea unui notar și alegerea a doi 2 verificatori și scrutinători.
- 3., Raportul Consiliului de administrație și al Comisiei de cenzori.
- 4., Stabilirea bilanțului pe anul 1926 și votarea absoluturului Consiliului de administrație și Comisiei de cenzori.
- 5., Distribuirea profitului net.
- 6., Alegerea a doi 4 membrii în Consiliul de administrație și a unui membru în Comisia de cenzori.
- 7., Fixarea mărcilor de prezență pe anul 1927.
- 8., Eventuale propuneri conform Statutelor.
- 9., Inchiderea adunării.

În cazul, că nu vor fi prezentate voturile cerute de alin. 1. din Art. 15 al Statutelor, prin aceasta se convoacă o nouă adunare generală pe ziua de 13 Martie 1927 la orele 3 p. m. în localul societății din Cluj, Piața Ștefan cel Mare No. 5 cu aceeași ordine de zi, când în baza Art. 15. alin. 2 din Statutele societății se vor aduce hotărâri valide, fără considerare la numărul acționarilor și voturilor prezente.

Cluj, la 22 Ianuarie 1926.

Consiliul de Administrație,

Raportul Consiliului de Administrație.

Onorată adunare generală!

În urma crizei financiare ce a izbucnit cu mare intensitate în primăvara anului trecut, anul 1926 a fost un an de grea încercare pentru societățile financiare.

Pe cât a fost însă de grea această criză — pentru societatea noastră a fost un bun măsurător, căci am putut să ne convingem și noi și putem să vă dovedim și dvoastră, că tânăra noastră societate a ajuns și s'a dezvoltat în așa măsură, că nu mai simte efectele crizei și le poate înfrunța cu cea mai mare ușurință. În acest an de grea încercare, noi nu numai că ne-am putut păstra situația avută, dar ne-am consolidat în măsură tot mai mare, măsură apreciată și de marele public, care a început să ne onoreze cu o încredere și mai mare.

Forțele binesistemizate, scopurile bine precizate, voința de a lucra, serviciul prompt și culant, plasament mobil, au fost pentru noi factorii principali, cari ne-au ajutat de a nu cunoaște piedeci și greutateți în drumul greu creat de criza generală financiară din anul 1926.

Ajunși la finele anului și compunând bilanțul pe care vi-l prezentăm, noi am rămas pe deplin mulțumiți și rămâne să-l examinați și dvs., ca apoi să Vă spuneți părerea.

În special ne place să ne mândrim cu depunerile cari la finea anului 1925 au fost de Lei 4.609.456.75
iar la finea anului 1926 a ajuns la „ 8.339.849.50
au crescut cu lei „ 3.730.392.75
cu peste 80%, cece dovedește încrederea marelui public.

Tot aici ținem să relevăm împrumuturile cari la sfârșitul anului 1925 au fost de Lei 5.137.675—
iar la finea anului 1926 „ 9.180.865—
așa dar au crescut cu Lei 4.043.190—
o creștere de 80%.

Ca să arătăm în mod mai eclatant progresul mare realizat în anul trecut, lăsăm să urmeze cifrele bilanțurilor ultimilor ani, 1924, 1925 și 1926.

ACTIVE

	1924	1925	1926
Numerar în casă	77.325.—	245.619.75	389.312.15
Scont	1.638.500.—	5.137.675.—	9.180.865.—
Conturi curente	666.641.—	854.186.01	919.571.—
Efecte	83.500.—	103.800.—	107.500.—
Div. Cont. debitoare	48.922.60	7.273.—	10.674.—
Mobilier	146.000.—	160.200.—	1.—
Efectele fond rez.	15.500.—	—	—
Efectele fond. librărie	35.000.—	—	—
Efectele fond. penzie	8.000.—	—	—
Marfă în librărie:			
Proprie și în comision	765.533.55	999.802.—	979.252.53
Debitori	—	88.556.50	68.277.50
Ramburse neincasate dela poștă	—	66.508.50	129.303.—
Edituri	—	9.330.50	—
Total	Lei 3484912.15	Lei 7673041.26	Lei 11784756.18

PASIVE

	1924	1925	1926
Capital	1.000.000.—	1.000.000.—	1.000.000.—
Fond de rezervă	20.579.—	27.500.—	45.085.—
Fondul librăriei	37.000.—	41.000.—	50.000.—
Fond pt. tipografie	4.921.—	8.000.—	12.000.—
Fond pt. local	1.000.—	2.000.—	6.000.—
Fondul de penzie al funcționarilor	20.597.—	33.000.—	58.239.—
Depuneri	1.842.277.71	4.609.456.75	8.339.489.50
Reescont	173.000.—	968.000.—	1.022.000.—
Dividendă neridicată	—	38.540.—	73.125.—
Depozite de cassa	22.715.—	129.937.05	259.292.25
Interese transit. antic.	25.940.—	87.650.—	189.380.—
Mărfuri în comision	—	402.977.89	487.908.48
Div. creditor	229.212.37	178.415.47	—
Profit net	107.670.07	146.564.10	246.875.95
Total	Lei 3,484912.15	Lei 7.673041.26	Lei 11784756.18

Acestea cifre comparându-le, se va putea convinge ori cine de sporul realizat în anul 1926, spor care servește spre fala băncii D-Vs.

Sucursalele au contribuit mult la realizarea progresului din anul trecut, un indice pentru noi, ca în viitor să căutăm să înmulțim aceste sucursale. Aceasta ne impune sporirea contactului mai întâiu cu masele largi ale acționarilor noștri.

Dar nu voim să uităm nici funcționari societății, cari în

frunte cu directorul nostru general, au depus toată știința și precizarea lor, necruținând nimic pentru binele și prosperarea societății

La contul profit și pierderi avem la venite suma de Lei 2.835.296.47 iar la cheltueli Lei 2.588.420.52 rezultând un profit net de Lei 246.875.95 profit pe care noi îl aflăm de foarte mulțumitor.

Onorată adunare generală!

După cele auzite Vă rugăm să binevoiți;

a) După ce ați ascultat și raportul Comisiei de Cenzori să fixați conturile Bilanț și Profit & Pierdere în sumele compuse de Consiliul de administrație și a da descărcare atât Consiliului de administrație cât și Comisiei de cenzori.

b) Profitul net de lei 246.875.95 să-l repartizați conform statutelor și anume:

5 ⁰ / ₀ Dividendă acționarilor	Lei 50.000.—	
10 ⁰ / ₀ Tantiemă Cons. de adm. din întreg prof. net	Lei 24.687.60	
4 ⁰ / ₀ Tantiemă Directorului gen. din întreg prof. net	Lei 9.875.05	
2 ⁰ / ₀ Tantiemă Comisiei de cenzori întreg prof. net	Lei 4.937.50	
8 ⁰ / ₀ Tantiemă Funcționarilor din întreg prof. net	Lei 19.750.10	
7 ⁰ / ₀ Supra dividendă	„ 70.000.—	Lei 179.250.25

Iar restul să se împartă în felul următor:

10 ⁰ / ₀ Fondului de rezervă	Lei 6.762.57	
10 ⁰ / ₀ „ „ penzie	„ 6.762.57	
10 ⁰ / ₀ „ pt. tipografie	„ 6.762.57	
10 ⁰ / ₀ „ „ local	„ 6.762.57	
50 ⁰ / ₀ Subvenții Instituțiilor învățătoresți	„ 33.812.85	
10 ⁰ / ₀ La dispoziția Consiliului de administrație	Lei 6.762.57	Lei 67.625.70

Total: Lei 246.875.95

Primind propunerea aceasta, cuponul anului 1926 se va rucumpăra cu lei 30.— netto, fiind noi de părere ca darea să o plătească societatea. Plata cuponului Va începe la 16 Martie a. c.

c) A completa consiliul de administrație pe timp de 4 ani fie prin alegerea membrilor sortiți: Traian Suteu, Anton Domide, Petru Bura și Gheorghe Prodan și în comisia de cenzori în locul devenit vacant prin sortirea Dlui Vasile Chintoan — fie prin alegerea altora.

d) A fixa jetoanele și spesele de călătorie pentru membrii Consiliului de administrație și Comisiei de cenzori pe anul 1927 și

e) a lua acest raport la cunoștință cu aprobare.

Cluj, la 22 Ianuarie 1927.

Consiliul de Administrație:

Raportul Comisiei de cenzori.

Onorată Adunare Generală!

Avem onoare a Vă raporta, că am axaminat registrele principale și auxiliare ale Băncii Învățătorilor S A Cluj și am aflat, că acelea sunt conduse cu conștiințiozitate și încheiate corect. Am examinat Bilanțul anului 1926 și Contul Profit și Pierdere pe care l'am aflat corect și în consonanță cu registrele societății.

Am cercetat și neam convins, că activele arătate sunt de față și în consonanță cu registrele de contabilitate si înduse în inventar.

Referitor la împărțirea profitului de Lei 246.875.95 ne alăturăm propunerii Consiliului de Administrație, pe care o recomandăm spre primire.

Vă rugăm deci a primi Bilanțul anului 1926 și a da absolutul Consiliului de Administrație și Comisiei de cenzori pentru gestiunea anului expirat.

Cluj, la 23 Ianuarie 1927.

Sabin Cioran

președinte, expert contabil.

Vasile Bucur
expert contabil.

Basil Poruțiu

Vasile Chintoanu

Ioan Pescarlu

„Banca Invățăto

Active

CONTUL BILANȚ INCHEIAT

	Lei	b	Lei	b	Lei	b
Numerar în casă			389312	15		
Scont			9180865	—		
Conturi curente			919571	—		
Efecte			107500	—		
Div. conturi debitoare			10674	—		
Mobilier			1	—	10607923	15
<i>Secția Librăriei :</i>						
Marfă în librărie, proprie și în comision	979252	53				
Ramburse neîncasate la dela poștă	129303	—	1108555	53		
Diverși Debitori			68277	50	1176833	03
					11784756	18

Cheltueli

CONTUL PROFIT

	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
Interese după depuneri	1107385	—				
Interese la reescont	251204	—	1358589	—		
Cheltueli generate			256992	07		
Salare			523254	—		
Porto			134745	31		
Chirie			47599	75		
Jetoane			13100	—		
Contribuțiuni			237941	39		
Amortizări din mobilier			16199	—	2588420	52
Profit net					246875	95
					2835296	47

Ioan C. Căprariu
Director, expert-contabil.

Cluj la 31

C O N S I L I U L D E

Andrei Pora,
președinte.

Traian Șuteu
v. președinte.

Anton Demide,
v. președinte.

Dr. Romul

Dr. Vasile Dercu,

Gheorghe Oltean,

Ioachim Pop,

Gheorghe

C O M I S I A

Verificat și

Cluj, la 23 la-

Sabin Cioranu
preș. expert. cont.

Basil Poruțiu

Vasile

rilor S. A. Cluj

LA 31 DECEMBRIE 1926

Pasive

	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
Capital societar Lei	1000000	—				
Fonduri: de rezervă 40.085—						
al Librăriei 50.000—						
pt. local 6.000—						
pt. tipografie 12.000—	108.085	—				
Fondul de pensie al funcționarilor	58.239	—				
Depuneri spre fructificare	8.339.849	50				
Reescont	1.022.000	—				
Depozite de casă	259.293	25				
Dividendă neridicată	73.125	—				
Interese transitoare anticipate	189.380	—	11049971	75		
<i>Secția Librăriei:</i>						
Mărfuri în comision			487908	48	11537880	23
Profit net					246875	95
					11784756	18

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȘI PIERDERE

Venite

	Lei	b.	Lei	b.	Lei	b.
Profit transpus			1138	89		
Interese dela scont	761966	—				
Interese dela conturi curente	208100	59	970066	59		
Provizțiuni			1726153	99		
Venit dela Librărie			137937	—	2835296	47
					2835296	47

31 Decembrie 1926

Victor R. Iepureanu
procurist, contabil autorizat

ADMINISTRAȚIE:

Curta, Mihail Hurducaciu,

Petre Bura,

Iacob Boleriu
secretar

Stelea, Damitru Hancu,

George Prodan,

Alexandru Fillmon

DE CENZORI:

aflat în Consonanță cu registrele societății:
nuarie 1927

Chintoanu,

Ioan Pescariu,

Vasile Bucur
expert cont.

Revista apare sub conducerea unui Comitet de redacție

Redactor:
ANDREI PORA

Secretar de redacție:
GAVRIL ALMĂȘIANU

Abonamentul anual . . . 200 Lei
Un număr 12 „

Apare lunar
cu excepția lunilor de vacanță

BCU Cluj / Central Library Cluj

Redacționale:

Manuscrisele și schimbul se vor trimite pe adresa: „**Casa învățătorilor**” — Cluj.

*

Manuscrisele nepublicabile nu se înapoiază.

*

Autorii, cari voiesc să li se anunțe apariția publicațiilor, sunt rugați a trimite câte un exemplar.

*

On. abonați sunt rugați a ne comunica adresa exactă.

*

Abonamentul începe dela No. 1, al fiecarui an, și se plătește înainte.